

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**TAŞIMALI EĞİTİMDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ (DENİZLİ İLİ - TAVAS İLÇESİ)**

YUSUF HAŞHAŞ

DENİZLİ 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**TAŞIMALI EĞİTİMDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ (DENİZLİ İLİ - TAVAS İLÇESİ)**

Yusuf HAŞHAŞ

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan TUZCU**

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı - Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Yusuf HAŞHAŞ tarafından hazırlanan “Taşınmalı Eğitimde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Denizli İli - Tavas İlçesi)” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Gökhan TUZCU

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... Haziran 2022 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa Buluş

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans yapma sürecinde görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve bilgisini esirgemeyen kıymetli hocam - danışmanım Dr. Gökhan TUZCU'ya çok teşekkür ederim. O olmasaydı, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması bilim dalından haberimiz olmayacaktı. Bu dalda eğitim görme olanağına kavuşamayacaktık ve eğitimin çok önemli bir boyutunu da göremeyecektik. Dr. TUZCU, bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde başından sonuna kadar, düşüncelerini ve deneyimlerini benimle paylaşmış ve bu süreçte bana sürekli destek olmuştur. Çok teşekkür ediyorum.

Görüş ve eleştirileriyle zamanını esirgemeyen değerli hocam Dr. Ömür Kaya KALKAN'a,

Yüksek lisans eğitimim boyunca derslerime giren, bilgi ve deneyimlerini bana aktaran tüm hocalarıma;

Kendilerine ayırmam gereken zamanı yüksek lisans için kullanmama karşın desteklerini esirgemeyen, büyük bir özveri gösteren;

Sevgili eşim Betül KARA HAŞHAŞ'a,

Sevgili oğullarım Kaan Eren HAŞHAŞ ve Ömer Mete HAŞHAŞ'a sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim. İyi ki varsınız.

Yusuf HAŞHAŞ

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu proje çalışmasında; proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu projenin herhangi bir bölümünü, bu üniversitede ya da başka bir üniversitede başka bir proje çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

imza
Yusuf HAŞHAŞ

ÖZET
Taşımali Eğitimde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
(Denizli İli -Tavas İlçesi)

HAŞHAŞ, Yusuf
Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD
Eğitim Yönetimi Bilim Dalı
Proje Danışmanı: Dr. Gökhan TUZCU
Haziran 2022, 63 sayfa

Bu çalışmayla, 2021-2022 öğretim yılında Denizli ili Tavas ilçesinde taşımali eğitim kapsamında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlerle taşıma kapsamındaki öğrencilerin görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Veriler, seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak görüşme formu ile toplanmıştır.

Taşımali eğitim, ülke gerçeklerinden ve koşullarından doğmuştur, bir zorunluluktur ve ilerleyen yıllarda da sürmelidir.

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların başında “araçların erken ya da geç gelip-gitmesi ve çocukların beklemesi” gelmektedir. Bunu, taşıma işini yapanların evraklarla ilgili sorumluluklarını tam ve zamanında yapmaması, maske-mesafe-hijyen kurallarına uyulmaması ve araçta öğrenciler arasında sorunlar yaşanması izlemiştir. Bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin başında “araçların zamanında geliş-gidişleri sağlanmalı” gelmektedir. Bunu, şu öneriler izlemektedir: Denetimler arttırılmalı, sürücüler eğitilmeli, maske-mesafe-hijyen koşulları sağlanmalı, taşınan her köyün aracı (dolmuşu) ayrı olmalı, araç ve sürücüler sabit olmalı, zaman zaman değişmemeli.

Taşımali eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan en büyük sorun “yemeklerin az ve yetersiz olmasıdır”. Bunu, şu sorunlar izlemektedir: Yemeklerin kalitesiz olması, geç gelmesi, yemekhanelerin fiziksel ortamlarının yetersizliği, menünün farklı olması ve öğrencilerin yemekleri beğenmemesi. Bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin başında “yemeklerin miktarının arttırılması” gelmektedir. Bunu, şu öneriler izlemektedir: Yemek firmaları yemek ve hizmet kalitesini arttırmalı, yemekhane sıra düzeni sağlanmalı, yemekhane ortamları iyileştirilmeli, yemek menülerinde öğrencilerin de görüşleri alınmalı.

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunların başında “fiziksel, donanımsal ve personel yetersizlikleri” gelmektedir. Bunu, uyum sorunları ve taşıma merkezlerinde çalışanların iş yükü fazlalığı izlemektedir. Bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin başında “taşıma merkezi olan okullar, fiziksel ortam, donatım ve personel olarak

güçlendirilmeli” gelmektedir. Bunu, şu öneriler izlemektedir: Denetimler arttırılmalı, bu okullarda çalışanlar emeklerinin parasal karşılığını alabilmeli, paydaşlar arası işbirlikleri arttırılmalı ve taşınan öğrenciler uyum eğitimine alınmalı.

Anahtar Sözcükler: Taşınalı eğitim, eğitim planlaması, eğitim ekonomisi.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ.....	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.2. Alt Problemler.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Sayıtlılar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	6
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ...	7
2.1. Taşınmalı Eğitim Uygulaması.....	7
2.2. Dünyada Taşınmalı Eğitim Uygulaması	8
2.3. Türkiye’de Taşınmalı Eğitim Uygulaması.....	11
2.4. Taşınmalı Eğitim Uygulamasının Nedenleri.....	11
2.5. İlgili Araştırmalar.....	14
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Modeli.....	17
3.2. Çalışma Grubu.....	17
3.3. Veri Toplama Aracı.....	20
3.4. Verilerin Toplanması.....	21
3.5 Verilerin Çözümlemesi.....	21

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	23
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	23
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	25
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	28
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	31
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	34
4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	39
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	42
5.1. Tartışma ve Sonuç	42
5.2.Öneriler.....	44
KAYNAKÇA.....	45
EKLER.....	48
ÖZGEÇMİŞ.....	52

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1. Türkiye’de Taşımali Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı).....	2
Tablo 1.2. Türkiye’de Taşımali Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı).....	2
Tablo 1.3. <i>Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı)</i>	3
Tablo 1.4. <i>Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı)</i>	3
Tablo 3.1. <i>Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı)</i>	17
Tablo 3.2. <i>Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı)</i>	18
Tablo 3.3. <i>Taşıma Merkezi Okullara İlişkin Bilgiler</i>	19
Tablo 3.4. <i>Okul Yöneticileri, Öğretmen ve Öğrencilerin Dağılımı</i>	20
Tablo 4.1. <i>Taşımali Eğitim İhtiyacına Yönelik Görüşler</i>	23
Tablo 4.2. <i>Taşımali Eğitimde Ulaşımada Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşler</i>	25
Tablo 4.3. <i>Taşımali Eğitimde Ulaşımada Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler</i>	28
Tablo 4.4. <i>Taşımali Eğitimde Öğle Yemeğinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşler</i>	31
Tablo 4.5. <i>Taşımali Eğitimde Öğle Yemeğinde Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler</i>	34
Tablo 4.6. <i>Taşıma Merkezi Olan Okullardan Kaynaklı Sorunlara Yönelik Görüşler</i>	36
Tablo 4.7. <i>Taşıma Merkezi Olan Okullardan Kaynaklı Sorunlara Çözüm Önerileri</i>	39

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Türkiye’de zorunlu eğitim süresi, 2012 yılında 12 yıla (4+4+4) çıkarılmıştır. Böylece ilkokul, ortaokul ve liselerin süresi dörder yıl olmuştur.

Eğitim-öğretim çalışmalarından/etkinliklerinden herkesin yararlanması ve fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanabilmesi amacıyla uygulamaya başlanılan taşınmalı eğitim sistemi ortaya birçok sorunun da çıkmasına neden olmuştur (Bilek ve Kale, 2012; Cinoğlu, Demir ve Öztürk, 2014; Kaya ve Aksu, 2009; Kayhan, 2014; Yurdabakan ve Tektaş, 2012). Yurt içi alanyazın incelendiğinde, bu sorunlar genel itibariyle, öğretmen-veli, öğretmen-öğrenci iletişimi, sağlık sorunları, ulaşım, beslenme, ders durumları ve öğrencilerin uyum konusunda yaşamış oldukları sorunlar şeklindedir (Küçüksüleymanoğlu, 2006).

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Türkiye genelinde, 2020-2021 öğretim yılında, 1.279.015 öğrenci taşıma kapsamındadır. 25.067 okul, taşıma merkezi olarak görev yapmaktadır. Bu okullarda görev yapan öğretmen sayısı ise 924.979’dur (<http://sgb.meb.gov.tr>).

Okul türleri itibariyle bakıldığında, ilkokul ve ortaokul bilgileri birlikte verilmiştir, ayrı ayrı verilmemiştir. Diğer bir deyişle 41.845 ilkokul ve ortaokulun öğrencileri, merkezi konumdaki bir okula her gün taşınmakta ve orada eğitim görmektedirler. Çünkü öğrenci sayısı çok az olduğu için kendi yaşadıkları köydeki okul kapatılmıştır. Bu köylerdeki 288.579 öğrenci ilkokul ve 433.540 öğrenci ortaokul düzeyindedir. Bu öğrenciler, her gün taşınmakta ve dersleri bitince dolmuşlar ile yaşadıkları köye geri dönmektedirler.

Ortaöğretim ve özel eğitim (engelli) öğrencileri de taşınmalı eğitim olanaklarından yararlanmaktadır.

Türkiye genelinde, 2015-2016 öğretim yılında, taşınmalı eğitimin sayısal durumu Tablo 1.1’de görülmektedir.

Tablo 1.1. Türkiye’de Taşınalı Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı)

Okul Türü	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul		288.883		274.291
	43.959 (İlkokul+ortaokul)		11.853 (İlkokul+ortaokul)	
Ortaokul		519.449		287.927
Lise	v.y.	479.184	4.912	277.188
Özel Eğitim	v.y.	72.741	4.791	8.937
Toplam	v.y.	1.360.257	21.556	848.343

v.y: veri yok. Kaynak: MEB, Milli Eğitim İstatistikleri (2015-2016), s.64, 65, 118, 120, 122, 125, 210.

Tablo 1.1. incelendiğinde, 2015-2016 öğretim yılında toplam 1.360.257 öğrenci taşıma kapsamındadır ve merkezi konumdaki 21.556 okula her gün taşınmakta, orada eğitim görmektedirler. Bu okullarda 848.343 öğretmen eğitim hizmeti vermektedir.

Tablo 1.2. Türkiye’de Taşınalı Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı)

Okul Türü	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul		288.579		270.443
	41.845 (İlkokul+Ortaokul)		12.058 (İlkokul+Ortaokul)	
Ortaokul		433. 540		327.155
Lise	v.y.	450.527	5.112	311.835
Özel Eğitim	v.y.	106.369	7 .897	15.335
Toplam	v.y.	1.279.015	25.067	924.768

v.y: veri yok. Kaynak: MEB, Milli Eğitim İstatistikleri (2020-2021), s.74, 75, 128, 130, 132, 134, 220.

Tablo 1.2 incelendiğinde 2020-2021 eğitim yılında 1.279.015 öğrenci taşıma kapsamındadır ve 25.067 okul taşıma merkezi olarak görev yapmaktadır. Öğretmen sayısı 924.979 olarak görülmektedir.

Milyonlarca öğrencinin bu sistem içerisinde eğitim ve öğretim görmesi taşınalı eğitim sistemini, sistemin ana parçaları ve sistemin yöneticisi ve denetleyicisi konumundaki okul yöneticilerinin görüşleri dikkate alınarak taşınalı eğitimde taşıma kaynaklı sorunların araştırılmasını ve bu sorunların gün yüzüne çıkartılmasını önemli

kılmaktadır. Ulusal literatür incelendiğinde taşınmalı eğitim ile ilgili çalışmaların yapıldığı ancak taşıma kaynaklı sorunlara ayrıntılı olarak yer verilmediği görülmüştür.

Taşınmalı eğitimin Türkiye genelindeki durumu incelendikten sonra yerel düzeyde durumun ne olduğunu incelemenin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Denizli ili - Tavas ilçesinde 2015 yılından 2020 yılına kadar olan 5 yıllık süreçte taşınmalı eğitim sayısal olarak incelenmiştir.

Tablo 1.3. *Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşınmalı Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı)*

Okul Türü ve Düzeyi	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul	39	178	14	116
Ortaokul	39	472	14	265
Lise	47	994	8	180
Özel Eğitim	2	3	2	3
Toplam	127	1.647	38	564

Kaynak: Tavas İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü.

Tablo 1.3'te görüldüğü gibi 2015-2016 öğretim yılında Tavas ilçesinde 127 okulun öğrencileri taşıma kapsamında eğitim almaktadır. Bunun % 30,7'si ilkokul, % 30,7'si ortaokul ve % 37 'si lise ve % 1,57 si özel eğitim kademelerindedir. 1.647 öğrenci, merkezi konumdaki 38 okula taşınmakta ve bu okullarda eğitim görmektedir. Merkezi konumdaki okullarda 564 öğretmen görev yapmaktadır.

Tablo 1.4. *Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşınmalı Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı)*

Okul Türü ve Düzeyi	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul	49	181	10	160
Ortaokul	49	355	13	209
Lise	42	882	8	186
Özel Eğitim	4	30	6	30
Toplam	144	1.448	37	585

Kaynak: Tavas İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü.

Tablo 1.4'te görüldüğü gibi 2020-2021 öğretim yılında Tavas ilçesinde taşıma kapsamında toplam 144 okul bulunmaktadır. Bunun % 34,03'ü ilkokul, % 34,03'ü ortaokul, % 29,17'si lise kademelerinde ve % 2,78'i özel eğitim kapsamındadır. 37 merkez okulda 1.448 öğrenci taşıma kapsamında bu hizmetten yararlanmaktadır.

2015-2016 ile 2020-2021 öğretim yılları karşılaştırıldığında, taşınan okul sayısının arttığı ve okul kapanmalarının sürdüğü, buna karşın taşınan öğrenci sayısının düştüğü görülmektedir. Bunun nedeni, köyden kente olan göçler olabilir. Öğrenci sayısının ve merkezi konumdaki okul sayısı azalmasına karşın, merkezi konumdaki okullarda çalışan öğretmen sayısı artmaktadır. Bu durumun araştırılması, eğitim sistemimizin niteliği ve verimliliği açısından yararlı olacaktır.

1.1.1 Problem Cümlesi

Problem cümlesi şöyledir: “Denizli ili - Tavas ilçesinde okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine göre, taşınmalı eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?”

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır:

Okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilerin;

1. Taşınmalı eğitime neden gereksinim duyulduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Ulaşımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Ulaşımında yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?
4. Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?
6. Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2021-2022 öğretim yılında Denizli ili Tavas ilçesinde taşınmalı eğitimde yaşanan sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini tespit etmektir. Ayrıca elde edilen sonuçların yorumlanarak sorunun çözümüne ilişkin öneriler geliştirilmesi ve başta karar vericiler olmak üzere konuya ilgi duyanlara görüş vermesi ve yarar sağlanması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de taşınmalı eğitimde yaşanan sorunları ortaya çıkarmaya yönelik araştırma sayısı azdır. Araştırma sonunda tespit edilen sorunlara yönelik öneriler sunulmaya çalışılacak olması, araştırmanın önemini arttırmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2019 Yılı Sayıştay Raporunda; 2019-2020 öğretim yılında ortaöğretim, ilköğretim ve özel eğitim öğrencilerinin taşınabilmesi için genel bütçeden 2.336.721.200 TL’lik bir harcama yapılmıştır. Bu bütçeye ek olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’ndan Milli Eğitim Bakanlığına aktarılan bütçeden 1.576.000.000 TL daha öğrencilerin taşınabilmesi için bir ek kaynak aktarılmıştır. Sonuç olarak MEB 2019-2020 öğretim yılı için toplamda 3.912.721.200 TL’lik bir harcama yapmıştır (<https://www.sayistay.gov.tr>). Taşınmalı eğitim ile ilgili harcamalardan ve yararlanan öğrenci sayısından da anlaşılacağı üzere çok büyük bir organizasyonun olduğu görülmektedir. Bu alanın taşıma kaynaklı sorunların incelenmesinin araştırmayı önemli kılacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, taşınmalı eğitimde yaşanan sorunların tespitinde yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini bir arada yansıtması bakımından özgündür ve önemlidir. Daha önce yapılmış olan çalışmalarda genellikle öğretmen ve yöneticilerin görüşleri araştırılmıştır.

Bu çalışmanın, eğitim ekonomisi ve planlaması anabilim dalına katkı sağlaması beklenmektedir. Özellikle görüş ve önerilerin dikkate alınması halinde, eğitim ekonomistlerine ve planlarına yararlı veriler sunmaktadır.

1.4. Sayıtlar

Araştırmanın sayıtları şunlardır:

- Araştırmaya katılan okul yöneticileri, öğretmen ve öğrenciler, görüşme sorularına doğru ve içten yanıt vermişlerdir.
- Okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilerin taşınmalı eğitime ilişkin bilgileri yeterli düzeydedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Denizli ilinin Tavas ilçesinde yapılmıştır. Diğer illeri ve ilçeleri kapsamamaktadır.

- 2021-2022 öğretim yılında yapılmıştır. Diğer yılları kapsamamaktadır.
- Taşıma merkezi olan okullarda görev yapan yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Diğer kişileri kapsamamaktadır.

1.6. Tanımlar

Okul Müdürü: Millî Eğitim Bakanlığına ait her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında müdürlük görevini yürüten kişi (YSGY, 2021).

Okul Müdür Yardımcısı: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında müdür yardımcılığı görevini ikinci görev kapsamında yürütenler (YSGY, 2021).

Öğretmen: Taşıma merkezi olan okullarda görevli öğretmen unvanlı çalışanlardır.

Taşınalı eğitim: Öğrencilerin, yaşadıkları köyden başka bir köydeki ya da kasabadaki okula gitmeleri ve orada eğitim görmeleri.

Taşıma Merkezi: Taşınalı eğitim kapsamına alınan öğrencilerin eğitimlerine devam ettikleri okuldur (TYEY, 2014).

Sürücü: Taşınalı eğitimi sağlayan dolmuşu (minibüsü) kullanan kişidir.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, taşınmalı eğitim ile ilgili alan yazındaki bilgiler başlıklar altında ve ilgili araştırmalar, başlıkları altında ortaya konulmuştur.

2.1. Taşınmalı Eğitim Uygulaması

Türkiye'nin koşulları ve gereksinimleri göz önünde tutularak, küreselleşen dünyaya uygun işgücü yetiştirilebilmesi için 16 Ağustos 1997 tarih ve 4306 sayılı Yasa ile zorunlu eğitim süresi, beş yıldan sekiz yıla çıkarılmıştır. Çünkü dünya gelişmekte ve değişmektedir. Bu gelişim ve değişim, Yedinci Kalkınma Planında da özetlenmiştir. Zorunlu eğitim süresinin üç yıl uzatılması sonucunda, okullardaki öğrenci sayıları artmıştır (Tuzcu, 2021, 142).

Türkiye'de taşınmalı eğitim; uzak, dağınık ve nüfusu az olan köylerde öğrenci sayılarının az olması nedeniyle, yaşadığı köyde eğitime ulaşamayan öğrencilerin eğitim görebilmeleri için doğmuştur. Bu, hem anayasa hem de sosyal devlet anlayışının gereğidir. Merkezi konumda olan ve okulunun fiziksel ortamı yeterli olan bir köye ya da kasabaya, çevredeki küçük köylerdeki çocukların dolmuşlar ile taşınmasıdır. Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin yurt geneline yaygınlaştırılabilmesi için taşınmalı eğitim çalışmaları hızlandırılmıştır (Tuzcu, 2021, 114).

Taşınmalı eğitim nedir? Eğitim hakkından yoksun kalması olası olan ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri ile özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin, sabahleyin evlerinden dolmuşlar ile alınması, merkezi konumdaki bir okula götürülmesi, orada 7-8 saat eğitim görmesi ve sonrasında dolmuşlara binerek, kendi köyelerine-evlerine dönmeleridir (Tuzcu, 2021, 114).

İklim, coğrafi yapı, ekonomik koşullar, terör vb nedenlerle taşınmalı eğitimin yapılamadığı yerlerde yatılı okullar açılmaktadır. Taşınmalı eğitim, eğitimin anayasal hak olması ve ülkenin her köşesindeki her çocuğa temel eğitim verilebilmesi, diğer bir deyişle fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması amacıyla yapılmaktadır (Tuzcu, 2021, 90).

UNICEF tarafından 2012 yılında hazırlanan, Türkiye’de okul dışında kalan çocuklarla ilgili bir raporda şunlar yer almaktadır:

– Çocukların eğitim sistemi dışında kalması, fırsat eşitliği ilkesinin sağlanamadığının bir göstergesidir. Bu eşitsizlikte, çocukların ailelerin sosyo-ekonomik yapısı önemli rol oynarken, erken evlenme, çocuk işçilik ve yasal ve kurumsal engeller de etkili olmaktadır.

– Okul ile yaşanılan yöre arasındaki uzaklık, eğitime ulaşmada sorun olmaktadır.

– Taşınmalı eğitim, kırsal yörelerde sınırlı kalmaktadır. Yatılı okul sayısı yeterli değildir.

– Okul içi şiddet, akran zorbalığı gibi güvensiz okul ortamları da eğitimin sürdürülebilirliğini engellemektedir.

– Bazı okullar, derslik yetersizliği nedeniyle kalabalıktır. O nedenle ikili eğitim yapılmaktadır.

– Bazı okullar, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin ulaşabilirliği ve fiziksel ortamların kullanılabilirliği yönünden uygun değildir.

UNICEF 2012 Raporunda, Türk eğitim sistemindeki olumsuz durumların iyileştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan da söz edilmiştir. Bu çalışmalar şunlardır:

– Kız çocukların erken evlenmesinin önüne geçilmesi için “Haydi Kızlar Okula” Kampanyası düzenlenmiştir.

– Ders kitapları tüm öğrencilere ücretsiz dağıtılmıştır.

– Nüfusu çok az ve dağınık olan köylerdeki çocukların okula kavuşabilmeleri için ücretsiz taşınmalı eğitim ve ücretsiz öğle yemeği verilmektedir.

– Okulöncesi eğitimi yaygınlaştırma çalışmaları sürmektedir.

– Özel gereksinimli öğrencilere, eğitim-ulaşım-yemek hizmetleri ücretsiz verilmektedir.

2.2. Dünyada Taşınmalı Eğitim Uygulaması

Küreselleşen dünyada nitelikli işgücü yetiştirilmesinin önemini kavrayan ülkeler eğitime önem vererek politikalarında eğitimin yaygınlaştırılması ve niteliğinin artırılmasına yönelik birçok çalışma yapmaktadır. Ülkelerin eğitimin yaygınlaştırılması için aldığı önlemlerden biri de taşınmalı eğitim modelidir. Aşağıda bazı ülkelerin taşınmalı eğitim politikalarından örnekler verilmiştir.

ABD

Amerika Birleşik Devletleri'nin ülke yönetim şeklindeki gibi yerel yönetimler aracılığıyla koordine edilen eğitim sistemi anlayışı yer almaktadır. ABD Anayasasına göre; eğitim kurumların iş ve işleyişleri, kurumların açılması ve kapatılması gibi hususlar yerel yönetimlerin sorumluluğunda yer almaktadır.

Son yıllarda ise ABD'deki okullarda "merkezi okul" anlayışı göze çarpmaktadır. Bu yönetim anlayışında okullar, programını kendisi oluşturmakta ve uygulamasını da kendisi yapmaktadır. ABD okullarının yapısını kısaca özetlersek; yerel yönetim, eyalet politikasının gereği kendisine bağlı olduğu okulların müfredat içeriğini belirlerken, eyaletlerde yer alan okullar yerel yönetimlerce belirlenmiş bu müfredatın işleyişini ve takibini yapmaya yetkilidirler. (Bolay vd, 1996, s.98; Erdoğan, 1997, s.71. Akt: Güçlü ve Bayrakçı, 2004, s.23. Baş, 2013, s.1).

İkinci Dünya Savaşı öncesinde ABD'de eğitim bölgeleri 100.000 üzerinde iken 1950'li yıllarda bölgelerin birleştirilmesi ile eğitim bölgeleri sayısı 22.240'a kadar düşmüştür. Eğitim bölgelerinin birleşmesinin temel nedenleri:

- Bölgesel sosyo-ekonomik nedenler, yüksek gelirli bölgelerin eğitim düzeylerinin kırsal bölgelere göre daha yüksek olması.
- Nitelikli eğitimcilerin azlığı ve eğitimcilerin kırsal, uzak bölgelere gitmek istememesi.
- Küçük bölgelerdeki sosyo- kültürel yapı ve bunun sonucu oluşan çevre baskısı ile eğitimin niteliğinin geri kalması.
- Her bölgenin eğitim kurumlarının aynı standartta olmaması nedeniyle bina ve materyal eksikliklerinin olması.

ABD eğitimindeki bu bölge yapısını, Türkiye'deki köy ve mezralara benzetecek olursak, birleştirme uygulamasına gidilmesindeki temel nedenlerin Türkiye için de geçerli olabileceği savunulabilir.

1984-1985 yıllarında Maryland Eyaletinde proje kapsamında üç yıllık bir fon oluşturularak, lise öğrencileri; İngilizce, matematik ve okuma eğitimlerini geliştirmeleri için desteklenmiştir. Proje kapsamında alanında uzman eğitimci/danışman, beş öğretmen, bir kaynak uzman ve üç öğretmen yardımcısı ile ekipler oluşturulmuştur. Bu ekipler lisede öğrencisi olan aileleri ziyaret ederek proje içeriğinde yer alan eğitimleri vermişlerdir. Bu eğitimler sürekli verilmekle birlikte bölgeden bölgeye ziyaretler şeklinde devam etmiştir (Recepoğlu, 2006, s.36).

ABD’de yapılan çalışmada, ülkenin en iyi ve en güvenilir taşıma sisteminin okul otobüsleri aracılığıyla yapıldığı belirtilmektedir. 3 ile 21yaş arası 21 milyon öğrencinin, 350 bin okul otobüsüyle her gün taşındığını, bu taşıma işinin büyük bir bütçe ile ağır sorumluluk gerektirdiğini ve bu sorumluluğun başarılı bir şekilde kontrol edilerek sürdürüldüğü belirtilmiştir (Recepoğlu, 2006, s.38).

Hollanda

Hollanda taşınmalı eğitim sisteminde okuldaki öğrenci sayısı baz alınarak uygulanmaktadır. Okuldaki öğrenci sayısı 23’ün altına düştü ise okul kapatılmakta ve öğrenci velisinin izni alınarak öğrenciler merkezi okullara taşınmaktadır. Taşıma giderleri, veliler ve yerel yönetimler tarafından yarı yarıya karşılanmaktadır (Altunsaray, 1996, s.24).

Rusya

1990’da Rusya’da Denisova tarafından yapılan çalışmada, özellikle göç nedeni ile boşalan kırsal kesimlerde görev yapacak öğretmenin ve personelin azlığı vurgulanmıştır. Göç olaylarının fazla olması nedeni ile azalan nüfusun az olduğu köylerde sorunların yoğun olduğu ve bu alanlarda öğretmenlerin ve personelin çalışmak istemedikleri belirtilmiştir. (Akt: Altunsaray,1996, s.30).

Yeni Zelanda

Taşınmalı eğitim, kırsal kesimlerde okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına yöneliktir. Eğitim sistemi içinde okul öncesi eğitim verecek 9 adet birim oluşturularak her hafta düzenli bir biçimde kırsal kesimleri gezerek eğitim vermektedirler. Eğitim verecek bu birimlerde iki tane kreş ve anaokulu öğretmeni görev almaktadır (Recepoğlu, 2006, s.42).

Avustralya

Ülkenin coğrafi yapısıyla da ilişkili olduğu düşünülse de taşınmalı eğitimin en yaygın olarak gerçekleştirildiği ülke Avustralya’dır. Yarı federal, yarı eyalet sistemi ile yönetilen ülkenin yüzölçümü ve nüfus oranı dikkate alındığında, Avustralya’nın Orta Queensland Bölgesi’nde başlatılan “Taşınabilir Sınıf Projesi”, özellikle kırsal kesimdeki çocukların eğitimlerinin aksamaması için belirlenen bölgelerde Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanmaktadır. Avustralya, ekonomi ve ulusal gelir açısından güçlü bir ülkedir. Bu nedenle gelişmiş ülkeler sıralamasında ilk onda yer almaktadır. Bu nedenle insana ve eğitime önem vermektedir. Avustralya’nın Orta Queensland Bölgesi’nde başlatılan “Taşınabilir Sınıf Projesi”nin bütçesi, Avustralya Okullar Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Ülke çapında yerleşke olarak geniş alanlara yayılım

gösteren bölgelerde eğitimin sürdürülebilirliğinin sağlanması için “Taşınabilir Sınıf Projesi” başarıyla yürütülmektedir. 1978’den beri başarılı biçimde uygulanan bu proje kapsamında, sınıf/derslik olarak dönüştürülen kamyon ya da tır kasalarının kapasitesi en az on öğrencinin eğitim alabileceği şekilde dizayn edilmektedir. Bu “Taşınabilir Sınıf Projesi” için görevli bir yönetici ve bir öğretmen bulunmaktadır (Küçüköğlü, 2001, s36; Receptoğlu, 2006, s.45; Şahban, 2016, s.47). Ülkemizde de Gezici Anasınıfı Otobüsleri ile özellikle pandemi sürecinde sayıları artan Mobil EBA Destek Otobüsleri, Avustralya’nın Taşınabilir Sınıf uygulamasına örnek olarak verilebilir.

2.3. Türkiye’de Taşınabilir Eğitim Uygulaması

Tüm dünyada eğitim-öğretimin niteliğini arttırmak amacıyla yapılan çalışmalara benzer biçimde Türkiye’de de eğitim-öğretimin niteliğini arttıracak bazı çalışmalar ve projeler yapılmaktadır. Bunlardan biri olan “Taşınabilir Eğitim Projesi”, Türkiye’de 1989-1990 öğretim yılı ikinci döneminde Kırkkale’de 3 ve Kocaeli’nde 2 olmak üzere toplam 5 pilot bölgede başlatılmıştır. Bu pilot bölgelerde yapılan uygulama sonucunda nitelik artışı gözlenmiş ve uygulama genişletilmiştir. 1990-1991 öğretim yılında uygulamaya sekiz il daha dâhil edilerek (Eskişehir, Çankırı, Çanakkale, Van, Kırklareli, Antalya, Balıkesir ve Konya) bu on ilde belirlenen 77 merkezde proje uygulaması yapılmıştır. Proje uygulama analizlerinde özellikle kırsal bölgelerdeki öğrencilerin aldıkları eğitim-öğretimdeki niteliğin artması ile 1991-1992 öğretim yılında pilot bölge uygulama kapsamına 29 il daha dâhil edilerek yaklaşık 78 ilçe ve 960 köy okulunda taşınabilir eğitim yaygınlaştırılmıştır.

1998-1999 öğretim yılında ise beş il dışında (Tunceli, Siirt, Bingöl, Ağrı, Muş) ülke genelinde taşınabilir eğitim genişletilerek uygulanmasına devam edilmiştir. Projenin olumlu getirileri ve eğitimdeki niteliği artırıcı etkileri göz önünde tutularak projeye daha sonra ülke geneli tüm il ve ilçeler dâhil edilerek günümüzde yaygın olarak kullanılması sürdürülmüştür (Küçük, 2010, s.41, Yeşilyurt vd, 2007, s.19. Taşbaşı, 2010, s.34).

2.4. Taşınabilir Eğitim Yapılmasının Nedenleri

1982 Anayasası Madde 42 “Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi” başlığı ile “kimsenin eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılmayacağını, ilköğretim yaş grubunda olan tüm kız ve erkek çocukları için zorunlu olduğunu ve bunun devlet

tarafından ücretsiz sağlanacağını” belirtir. MEB 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası 8. maddesinde yer alan “Fırsat ve Olanak Eşitliği” bölümünde; “eğitimde cinsiyet ayrımının olmadığı, dezavantajlı ve başarılı öğrencilerin ilerleyebilecekleri en ileri eğitim düzeylerinde eğitim almalarının sağlanmasının devletin alacağı önlemler ile yapılacağı, özel gereksinimli kişilerin eğitim hakkının da devlet koruması altında olduğunu” belirten açıklamalar bulunmaktadır.

Türkiye’de coğrafi ve ekonomik yapı gereği çoğu yerleşim alanı küçük ve dağınıktır, birbirine uzaktır. Köyden şehre göç ve doğum oranlarının azalması nedeniyle, şehir merkezleri dışında kalan yerlerin nüfusu oldukça azdır. Nüfusu azalan yerlerde, öğrenci yetersizliği nedeniyle, yıllar önce açılmış olan okullar kapatılmaktadır. Buralarda yaşayan çocukların, eğitimsiz kalmamaları ya da birleştirilmiş sınıflarda eğitim görmemeleri için Anayasamız ve Milli Eğitim Temel Yasası gereğince, bir takım çalışmalar yapılmaktadır. Bunların başında, taşınmalı eğitim gelmektedir. Çocuklar, merkezi konumdaki okullara taşınmakta ve eğitimlerine bağımsız sınıflarda sürdürmektedirler (Tuzcu, 2021, 109).

Kız ve erkek çocukların eğitim haklarının sürdürülebilirliği ve bunun devlet tarafından yapılabilmesi için devlet, bazı önlemler almak zorundadır (Karakütük, 1998, s.46). Her öğrencinin eğitim hakkının sağlanması, eğitimde maliyetin düşürülmesi, eğitimde niteliğin yükseltilmesi ve nitelikli eğitimin yaygınlaştırılabilmesi için taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Ana nedenleri; iç göçlerin yoğunluğu, dağınık yerleşim yerlerinin varlığı, fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanmak istenmesi ve eğitimin niteliğinin artırılmasıdır. Bunlar ayrıntılı olarak aşağıda ele alınmaktadır.

İç Göç: Bir ülkede yaşayan kişilerin bireysel ya da toplu olarak bir yerden başka bir yere belirli süre kalmak amacıyla yaptığı göçe “iç göç” denir. İç göçler, ekonomik ağırlıklı olmak üzere, politik nedenler, eğitim koşulları ve toplumsal nedenler ile gerçekleşmektedir.

Küreselleşmenin 1980’li yıllarda hız kazanmasıyla ülkemizde de değişen ekonomi politikası gereği artan sanayileşme ve şehir merkezlerindeki iş olanakları nedeniyle kırsal kesimlerden şehir merkezlerine büyük ölçekte göçler başlamıştır. Özellikle sanayileşme ve iş olanaklarının fazla olduğu Adana, Bursa, İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Kocaeli, Batman ve Diyarbakır gibi şehirlerin iç göçlerle nüfus artışı gözle görülür şekilde artmıştır. Kırsal kesimlerdeki nüfusun hızla azalışı, eğitimi de olumsuz etkilemiş, öğrenci sayılarındaki azalma ile birçok okul kapatılmıştır. Okulu kapatılan bu yörelerdeki

öğrenciler, taşınmalı eğitim ile merkezi konumdaki okullara taşınarak eğitimlerini sürdürmüşlerdir (Altunsaray, 1996, s.39).

Yerleşim yerlerinin dağınık olması: Yasa yapıcılar, kalkınma planlarını hazırlarken, eğitim politikalarında eğitim hakkı ve fırsat eşitliğinin yanı sıra ülke koşulları, ekonomik durum gibi etkenleri de göz önünde tutarak, maliyeti az ama niteliği çok olacak eğitim uygulamalarını değerlendirmeye almaktadır. 2010 verilerine göre Türkiye’de yaklaşık 34.250 köy ve bu köylere bağlı yaklaşık 44.325 köy altı yerleşim birimi bulunduğu belirtilmektedir. Bu idari alanların yaklaşık toplamı 78.575 olarak göz önünde bulundurulduğunda, hem ekonomik hem de insan kaynağı temini bakımından ağır bir yük oluşturduğu gözlenmektedir. Bu nedenle nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerindeki öğrenciler, merkezi konumdaki okullara taşınarak eğitimlerini sürdürmektedirler. Bu uygulama sayesinde, hem ekonomik açıdan hem de insan kaynağı açısından tasarruf edilmekte, aynı zamanda bağımsız sınıflarda nitelikli eğitim olanağına kavuşmaktadırlar (Şahban,2016, s.35; İçişleri Bakanlığı, 2021).

Eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması: Eğitim, her ülkenin önem verdiği bir alandır. Birçok ülke tarafından kabul edilen “eşitlik” ilkesi, kişilerin sosyal, ekonomik ve kültürel olanakları yönünde eşitlik ilkesinde farklılıklar yaşamaktadır. Bu farklılıkların en aza indirgenebilmesi için ulusal ve uluslararası yasalarla bazı haklar güvence altına alınmaya çalışılmıştır. Bu haklardan biri de “eğitim hakkıdır”. Birleşmiş Milletlerin 1948’de yayınladığı İnsan Hakları Bildirgesinde, herkesin eğitim alma hakkının olduğu vurgulanmıştır. Birleşmiş Milletlerin yayınladığı bu bildireye benzer biçimde Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi (20 Kasım 1989), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (4 Kasım 1950), Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (16 Aralık 1966) vb vardır. Bu uluslararası bildirge ve sözleşmelerde, insanların eşit hakları olduğu savunulurken, bu haklardan birinin de eğitim hakkı olduğu ve sözleşmelere taraf olan ülkelerce bu hakların güvence altına alınması gerekliliğidir.

Türkiye uluslararası bu sözleşmelere taraf olmakla birlikte 1982 Anayasası gereği de eğitim hakkını güvence altına almıştır. 1982 Anayasası Madde 42 “Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi” başlığı altında “kız ve erkek ayrımı olmaksızın kimsenin eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılmayacağını, ilköğretim yaş grubunda olan tüm kız ve erkek çocukları için zorunlu olduğunu ve bunun devlet tarafından ücretsiz sağlanacağını, elverişsiz koşullarda olan başarılı öğrencilerin erişebilecekleri en yüksek eğitim düzeyine devletin destek olacağı, özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için her türlü önlem ve desteğin devlet tarafından karşılanacağı” gibi temel esasları belirtir.

Türkiye'nin başta dağlık olan coğrafi yapısı ve ekonomik bölgesel dağılımı gibi etkenlerle yerleşim yerlerinin dağınık ve orantısız nüfus dağılımına sahip olması neden olmaktadır. Bu fiziksel, sosyal, ekonomik koşulların getirdiği olumsuz yapı, eğitim-öğretim çalışmalarında/etkinliklerinde aksamalara neden olmakta ve ülke ekonomisine büyük bir maliyet oluşturmaktadır. Ancak koşulların olumsuz olması, anayasa ve yasalarla desteklenen hakların edinilmesine engel değildir. Her öğrenci özeldir ve cinsiyet farkı gözetilmeksizin eğitim alma hakkına sahiptir. MEB bu ilkeyle, öğrencilerin eğitime erişebilmelerinin önündeki engelleri kaldırmak için birçok proje yürütmektedir. Bu projelerden bazıları, UNICEF tarafından da desteklenen “Haydi Kızlar Okula”, “Tarladan Okula” projeleri ile ulusal olarak hibe edilen “Ana-Kız Okula”, “Gezici Okul Projesi”, gibi projelerdir. Bu projeler, eğitime erişimi sınırlı olan öğrencilerin eğitim haklarının sürdürülebilirliğinin yanı sıra eğitimde fırsat ve olanak eşitliğine erişebilmeleri için de Türkiye’de uygulanmaktadır (Taşdemir, 2010, s.47).

Eğitimin niteliğinin artırılmak istenmesi: Öğrencilerin istenilen davranışları kazanabilmeleri için eğitimin sürdürülebilirliği ve eğitimdeki iletişimin sürekliliği önemlidir. Günümüz koşulları gereği eğitim, klasik anlayışla bir öğretmenin baskın olduğu sınıf ortamında değil, çağdaş donanımların olduğu okul ortamlarında gerçekleştirilmekte, disiplinler arası müfredata uyarlanarak çeşitlendirilmekte ve bağımsız sınıflarda eğitim görülmekte ve niteliği arttırılmaktadır. Kırsal kesimlerde hem okul olanaklarının yetersizliği, hem de sınıf mevcutlarının azlığı nedeniyle tek öğretmen ve birleştirilmiş sınıf uygulamaları göze çarpmaktadır. Bu uygulama türleri eğitimde niteliği azaltmakta ve öğrenciler hedeflenen kazanımlara uygun çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre eğitim almamaktadırlar. Taşınmalı eğitim uygulaması ile eğitim ortamı ve olanakları zenginleştirilen öğrenciler, güncel eğitim materyallerine ulaşmakla birlikte bağımsız sınıflarda kendi yaş gruplarıyla bilgi ve becerilerini paylaşarak sosyalleştikleri eğitim ortamına kavuşmaktadırlar (Yalçın, 2006, s.18).

2.5. İlgili Araştırmalar

Burada, taşınmalı eğitim alanında Türkiye’de yapılmış araştırmalar özet olarak verilmektedir.

Çelik (2019) tarafından “Taşınmalı Eğitim Veren İlkokullarda ve Ortaokullarda Risk ve Risk Yönetimi” adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma sonunda getirilen öneriler şöyle sıralanabilir: Taşınmalı eğitimin taşıdığı riskler belirlenmeli ve bu riskler bir

komisyon tarafından çözümlenmelidir. Ulaşım araçların güvenilirliğinin denetimleri arttırılmalıdır. Araç sürücülerinin eğitimlerine önem verilmelidir. Taşıma merkezi olan okulların yöneticileri ve diğer çalışanları da hizmetiçi eğitime katılmalıdır. Yemek hizmetleri gözden geçirilmeli, öğrenciler yemek belirleme sürecine katılmalı ve kurallara uymayan yemek firmaları için ağır yaptırımlar uygulanmalıdır.

Ağırkaya (2010) tarafından “Taşımali Eğitim Uygulamasında Öğretmen ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler” adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada tespit edilen güçlükler şunlardır: Öğretmen-veli iletişiminin kopuktur, öğretmenlerin nöbet sürelerinde diğer okullarda tutulan nöbetlere göre daha çok yorulmaktadırlar, ara sınıf öğrencileri okulu benimsemelerine karşın devamsızlık durumunda okul aidiyetleri azalmaktadır. Öğrencileri taşıyan araçların sürücülerini yeterli eğitime sahip değildir, öğrenciler ile iletişim zayıftır, alınan yemek hizmeti uygun koşullarda gerçekleştirilememektedir. Öğrencilerin sosyalleşmesi yeterli düzeyde değildir ve kaynaklara erişimleri de sınırlıdır.

Ülker (2009) tarafından “Taşımali İlköğretim Genel Durumu ve Değerlendirilmesi (Muğla Örneği)” adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada veriler, taşıma merkezi olan okul yöneticilerine anket uygulanarak elde edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar şunlardır: Taşıma merkezi olan okul yöneticileri ve sürücülerin, taşımali eğitime ilişkin eğitimleri yetersizdir. Sürücüler kurallara uygun davranmamaktadır ve yaptırımlar yetersizdir. Okulun fiziksel yapısı yetersiz olduğu için bazı uygulama bölümleri dersliğe çevrilmiştir. Yemek hizmetlerinin sağlanmasında, gıda mühendislerince eğitim verilmelidir. Öğrenciler, okula uyum sürecinde rehberlik hizmeti almalıdırlar. Veli ile iletişimde kopukluk yaşanmaktadır. Öğrencilerin başarıları için veliler ile iletişim güçlü tutulmalıdır, bu farklı sosyal medya araçlarıyla sağlanmaya çalışılmaktadır.

Taşdemir (2010) tarafından “Taşımali İlkokullarda Karşılaşılan Güçlükler - Ağrı İli Örneği” adlı bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada veriler, taşıma merkezi olan okul yöneticileri ve diğer çalışanlara, öğrencilere, velilere ve araç sürücülerine anket uygulanarak elde edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar şunlardır: Araç sürücülerini eğitim almalıdır, yemekhane başta olmak üzere okulun fiziksel ortamları düzenlenmelidir. Taşıma işini yapacak şirket ya kişiler, öğretim yılı başlamadan önce belirlenmelidir. Araçların denetimleri, sık ve caydırıcı cezalarla yapılmalıdır. Taşımali eğitimin yapıldığı yörelerde güvenlik güçleri ile işbirliği sağlanmalı ve ulaşım araçlarının öğrenci taşıma dışında başka iş yapmamaları konusunda denetimleri yapılmalıdır. Yollarını iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır.

Yıldırım ve İyibaş (2017) tarafından “Taşıma Suyu Değirmen Döner mi? Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim” adlı çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada, lise öğretmenleri ve öğrencilerinin algıları incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlar şunlardır: Taşımali eğitim, fırsat ve olanak eşitliğini desteklemektedir. Öğrencilerin sosyalleşmesi için uygun zemin oluşturmaktadır. Taşınan öğrenciler, pozitif ayrımcılıklara sahiptir. Ancak taşımali eğitimde bazı sorunlar yaşanmaktadır. Bunlar: Yemek ve yemekhane hizmetleri yeterli değildir. Araçların geliş-gidiş saatleri planlanmadığında devamsızlıklar artmakta, bu da eğitim-öğretimi kesintiye uğratmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel olarak planlanmıştır ve betimsel tarama modelinde olgubilim yöntemi ile yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hali hazırda varolan bir durumu olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012, s.79). Bu çalışmada veriler, okul yöneticileri, öğretmen ve taşımali eğitimden yararlanan öğrencilerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 öğretim yılında Denizli ili Tavas ilçesinde, taşımali eğitim kapsamında taşıma merkezi olan okullarda çalışan okul yöneticileri ve öğretmenler ile taşımali eğitimden yararlanan öğrenciler oluşturmaktadır. “Seçkisiz örnekleme” yöntemiyle seçilen 6 okul yöneticisi, 6 öğretmen ve 12 öğrenciye ulaşılarak veriler toplanmıştır. Gerekli izinler alınarak ilgili okullara gidilmiş, araştırmaya ilişkin bilgi verilerek istekli olan okul müdürleri ve müdür yardımcıları, öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler yapılmış ve veriler toplanmıştır.

Tavas ilçesinde 2015-2016 öğretim yılında ve 2020-2021 öğretim yılında, taşımali eğitime ilişkin sayısal veriler Tablo 3.1 ve 3.2’de görülmektedir. Tavas ilçesinde oldukça fazla okul, taşıma merkezi konumundadır. Taşınan öğrenci sayısı da oldukça fazladır ve sınırlı öğretmen sayısı ve yöneticiyle eğitim öğretim faaliyetleri tam olarak sağlanmaya çalışılmaktadır.

Tablo 3.1. *Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2015-2016 Öğretim Yılı)*

Okul Türü ve Düzeyi	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul	39	178	14	116
Ortaokul	39	472	14	265
Lise	47	994	8	180
Özel Eğitim	2	3	2	3
Toplam	127	1.647	38	564

Kaynak: Tavas İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü.

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi 2015-2016 öğretim yılında Tavas ilçesinde taşıma kapsamında toplam 127 okul bulunmaktadır. Bunun % 30,71’i ilkokul, % 30,71’i ortaokul ve % 37 ’si lise ve % 1,57 si özel eğitim kademelerindedir. 38 merkez okulda 1647 öğrenci taşıma kapsamında bu hizmetten yararlanmaktadır.

Tablo 3.2. *Denizli İli - Tavas İlçesinde Taşımali Eğitim (2020-2021 Öğretim Yılı)*

Okul Türü ve Düzeyi	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı
İlkokul	49	181	10	160
Ortaokul	49	355	13	209
Lise	42	882	8	186
Özel Eğitim	4	30	6	30
Toplam	144	1448	37	585

Kaynak: Tavas İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü.

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi 2020-2021 öğretim yılında Tavas ilçesinde taşıma kapsamında toplam 144 okul bulunmaktadır. Bunun % 34,03’ü ilkokul, % 34,03’ü ortaokul, % 29,17’si lise kademelerinde ve % 2,78’i özel eğitim kapsamındadır. 37 merkez okulda 1448 öğrenci taşıma kapsamında bu hizmetten yararlanmaktadır.

2015-2016 ile 2020-2021 öğretim yılları karşılaştırıldığında, taşınan okul sayısının arttığı ve okul kapanmalarının sürdüğü ve buna rağmen taşınan öğrenci sayısının düştüğü görülmektedir. Bunun nedeni köyden kente olan göçler olabilir. Öğrenci sayısının ve merkez okul sayısının düşmesine rağmen taşıma kapsamındaki okullarda çalışan öğretmen sayısının arttığı görülmektedir.

2021-2022 eğitim yılında Tavas ilçesinde taşıma kapsamındaki okullar ve bu okullardaki toplam öğrenci sayısı, taşınan öğrenci sayısı ve görevli öğretmen sayıları Tablo 3.3’te verilmiştir.

Tablo 3.3. *Taşıma Merkezi Okullara İlişkin Bilgiler*

Okul Adı	Öğrenci Sayısı	Taşımali Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
Altınova Ortaokulu	63	31	7
Baharlar İlk/Ortaokulu	64	37	10
Çağırğan İlk/Ortaokulu	100	30	12
Garipköy İlkokulu	31	7	3
Hâkimiyet İlkokulu	450	27	21
Kızılcabölük Atatürk Ortaokulu	90	16	11
Karahisar K. Sarıkaya İlk/Ortaokulu	200	24	15
Kızılcaba Hacı Mehmet Aslan İlk/Ortaokulu	161	45	18
Kızılcabölük Yaşar Öncan İlkokulu	84	4	5
Kızılcabölük Mehmet Akif Ersoy İlk/Ortaokulu	133	19	9
Kozlar İlk/Ortaokulu	119	57	16
Nikfer Atatürk Ortaokulu	54	8	8
Ulukent Ş. Öğretmen Ayşe Konakçı İlk/Ortaokulu	48	20	8
Yahşiler İlk/Ortaokulu	170	70	16
Yorga Hacı Fatma Topalan İlk/ Ortaokulu	101	35	13
Hacı Ali Bilal Cumhuriyet Ortaokulu	302	22	26
Mehmet Kısaoğlu MTAL	298	116	26
Hanife Ahmet Paralı MTAL	153	122	27
İmam Hatip Lisesi	58	53	15
Özay Gönlüm Fen Lisesi	472	30	35
Tavas Anadolu Lisesi	411	279	31
Bekir Güngör MTAL	95	77	10
Zeybekler Anadolu Lisesi	498	301	34

Kaynak: Tavas İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Araştırmaya katılan okul yöneticileri, öğretmen ve öğrencilere ilişkin veriler, Tablo 3.4'te görülmektedir.

Tablo 3.4. *Okul Yöneticileri, Öğretmen ve Öğrencilerin Dağılımı*

Katılımcı Kodu	Görev	Cinsiyet	Yaş	Kademe
Y1	Yönetici	E	37	İlkokul
Y2	Yönetici	E	36	Ortaokul
Y3	Yönetici	E	36	İlkokul
Y4	Yönetici	E	36	Ortaokul
Y5	Yönetici	K	30	İlkokul
Y6	Yönetici	E	38	İlkokul
Ö1	Öğretmen	K	40	İlkokul
Ö2	Öğretmen	E	34	Ortaokul
Ö3	Öğretmen	K	36	Ortaokul
Ö4	Öğretmen	E	32	Ortaokul
Ö5	Öğretmen	E	38	Ortaokul
Ö6	Öğretmen	K	36	İlkokul
T1	Öğrenci	K	12	Ortaokul
T2	Öğrenci	K	13	Ortaokul
T3	Öğrenci	K	13	Ortaokul
T4	Öğrenci	K	13	Ortaokul
T5	Öğrenci	E	13	Ortaokul
T6	Öğrenci	E	14	Ortaokul
T7	Öğrenci	E	14	Ortaokul
T8	Öğrenci	K	12	Ortaokul
T9	Öğrenci	K	12	Ortaokul
T10	Öğrenci	E	12	Ortaokul
T11	Öğrenci	K	13	Ortaokul
T12	Öğrenci	K	13	Ortaokul

Tablo 3.4 incelendiğinde, araştırmaya katılan yöneticilerin çoğunun erkek olduğu, orta yaşlarda ve ilkokulda çalıştıkları görülmektedir. Öğretmenlerin 3 erkek ve 3 kadın, orta yaşlarda ve çoğunun ortaokullarda çalıştıkları görülmektedir. Öğrencilerin ise 8'i kız ve 4'ü erkektir. Genellikle 12-13 yaşlarında ortaokul kademeleri öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklemin maksimum çeşitlilik özelliklerine göre çeşitlilik esası gözetilerek oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı, bu araştırmanın danışmanı olan Gökhan Tuzcu'nun öncülüğünde, aynı dönem aynı konuda proje çalışmaları yapan Yusuf Haşhaş, Erhan Turan ve Yaşar Soğancı tarafından alanyazın taranarak ve pilot çalışma yapılarak oluşturulmuş, yarı yapılandırılmış görüşme formu'dur.

Görüşme formunun ilk hali, bir okul müdürü, bir müdür yardımcısı, bir öğretmen ve taşıma kapsamındaki iki ortaokul öğrencisine uygulanmış, pilot çalışma yapılmıştır. Katılımcıların görüşleri alınmış ve formda düzenleme yapılmıştır. Daha sonra başka bir okul müdürü, bir öğretmen ve bir öğrenciye uygulanmış, uygun ve yeterli olduğu görülmüştür.

Görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, görev unvanı, cinsiyet, yaş ve çalıştığı/okuduğu kademe olmak üzere dört kişisel bilgilere yönelik sorular yer almıştır. İkinci bölümde taşınmalı eğitim ve yaşanan sorunlar ile çözüm önerilerine yönelik yedi soru yer almaktadır. Bu sorular, bu çalışmanın ekinde yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Öncelikle, Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Sonra görüşme yapılacak taşıma merkezi okullara gidilmiştir. Bu okullardaki yönetici, öğretmen ve öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş, araştırmaya katılmak isteyip - istemedikleri sorulmuştur. Gönüllü olarak katılmak isteyenlerle görüşmeler yapılmıştır. İzin verenlerin ses kayıtları da alınmıştır. Görüşme formuna görüşmecilerin verdiği yanıtlar yazılmış, sonraki soruya geçmeden önce okunarak onayı alınmıştır. Sıra ile tüm sorular için süreç bu şekilde tekrarlanmıştır. Görüşme bitiminde katılımcılara, eklemek ya da çıkarmak istediği bir şey olup/olmadığı sorulmuştur. Görüşme bitiminde teşekkür edilerek görüşme sonlandırılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma nitel çalışma olmasından dolayı verilerin çözümlemesinde, Corbin ve Strauss (1990) çalışmalarında belirttikleri 4 aşamalı yöntem izlenmiştir.

1. “Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma”
2. “Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi”
3. “Bulguların tanımlanması”
4. “Bulguların yorumlanması”

Yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşme sorularına verdiği yanıtlar, öncelikle kodlanarak sınıflandırılmıştır. Sonra temalara ayrılarak tablolar haline getirilmiştir. Yorumlar, doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Çözümlemeler, yüzde ve frekanslar

halinde yapılmıştır. Diğer bir deyişle betimsel ve içerik çözümleme yöntemleri kullanılmıştır.

Verilerin çözümleme sürecinde, okul yöneticileri (Y1, Y2,), Öğretmenler (Ö1, Ö2,) ve öğrenciler (T1, T2,) şeklinde kodlanarak verilmiştir. Araştırmaya katılanların kişisel bilgileri, okulları, ad ve soyadları, araştırma etiği ve kişisel verilerin güvenliği yasası gereği verilmemiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen görüşlerin çözümlemesine yönelik bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrencilerin taşınmalı eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri, yedi alt problem şeklinde çözümlenmiş ve aşağıda sıra ile görülmektedir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi şöyledir: “Taşınmalı eğitime neden gereksinim duyulduğuna ilişkin, yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri nelerdir?” Bu alt probleme yanıt olan veriler Tablo 4.1’de görülmektedir.

Tablo 4.1. *Taşınmalı Eğitim Gereksinimine Yönelik Görüşler*

Tema	<i>f</i>	%
Taşınmalı eğitim, gereksinimlerden doğmuştur ve gereklidir	23 (Y1, Y2, Y4, Y5, Y6, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12)	95,83
Birleştirilmiş sınıfta eğitimden bağımsız sınıfa eğitime olanak sağlamaktadır	1 (Y3)	4,17

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi öğretmen ve öğrencilerin tamamı ile yöneticilerin biri dışında hepsi % 95,83 oranla taşınmalı eğitimin gereksinimlerden doğduğunu ve gerekli olduğunu belirtmektedir. Taşınmalı eğitimin, birleştirilmiş sınıf yerine bağımsız sınıfta eğitim olanağı sağladığını belirten bir kişi ise % 4,17 orandadır. Buna göre taşınmalı eğitimin gerekli olduğu ve ülke gerçeklerinin sonucu olduğu, tercihten çok zorunluluk olduğu söylenebilir.

Taşınmalı eğitimin gereksinimlerden doğduğunu ve gerekli olduğunu belirtenler şunları söylemiştir:

Küçük nüfuslu köylerde okullaşma olmadığından dolayı taşınmalı eğitim Türkiye koşullarında zorunluluk taşımaktadır. (Görüşmecisi: Y1).

Taşınmalı eğitimin gerekliliğine inanıyorum. Taşınmalı eğitim olmasa kırsaldaki küçük köylerdeki öğrenciler birleştirilmiş sınıfta eğitim görecekti. Taşınmalı eğitim ile bağımsız bir sınıfta ya da akademik başarısı yüksek bir okulda öğrenim görmesini sağlıyor. Fırsat eşitliği açısından taşınmalı eğitim gereklidir (Görüşmecisi: Y2).

Taşımali eğitim, özellikle kırsal bölgelerde okula uzak köyler için gereklidir (Görüşmeci: Y4).

Taşımali eğitim, daha fazla olanağa sahip olan okullarda eğitim-öğretim görülebilmesi için gereklidir (Görüşmeci: Y5).

Buldukları yerin özellikleri ve şartlarının yetersizliği sebebiyle fırsat eşitliği sağlanabilmesi açısından taşımali eğitim gereklidir. Keşke birleştirilmiş sınıf olmasa ve her öğrenci bulunduğu yerleşim yerinde eğitim öğretim görse (Görüşmeci: Y6).

İlkokul kademesi için birleştirilmiş sınıf riskini ortadan kaldırıyor. Kırsal kesimlerde sınıfların mevcutları ideal hale geliyor (Görüşmeci: Ö1).

Taşımali eğitim gereklidir. Fırsat eşitliği sağlıyor. Kaynakların verimli kullanılmasını sağlıyor (Görüşmeci: Ö2).

Nüfusun az olduğu yerleşim yerlerinde çocukların eğitim olanaklarına erişimi açısından taşımali eğitim yapılmalı. Bu sayede yatılıya kıyasla çocuk aile ortamından uzaklaşmadan eğitimi sağlanabilir (Görüşmeci: Ö3).

Fırsat eşitliğinin sağlanması için gerekli. Birleştirilmiş sınıfta eğitim görmek yerine taşımali eğitim daha yararlı, bağımsız sınıfta daha nitelikli eğitim. Yaşadığı köyden farklı bir yaşamı tanımayan öğrenci daha merkezi ve daha büyük bir yerleşim biriminde okuma fırsatı bularak farklı bir sosyal yapıya katılmakta, daha farklı insanlarla tanışmakta, ufku genişlemekte ve hayalleri değiştirmekte (Görüşmeci: Ö4).

Taşımali eğitim köylerin boşaldığının göstergesidir. Uygulanan politikalar köyleri tekrar canlandırmalı, tersine göçü cazip hale getirmeli. Öğrenciler kendi köyündeki okullarda eğitim görmeli. (Görüşmeci: Ö5).

Ülkemizde beş - altı evden oluşan birçok köy var, bu ülkemizin bir gerçeği. Bu köylerde çeşitli yaş gruplarında bulunan çocukların eğitimini sağlıklı bir şekilde alabilmesi için, akranlarıyla eşit koşullarda ve iletişim halinde eğitim alabilmesi için taşımali eğitim bir gereklilik. Tabi bir de öğretmenin durumu da çok önemli. Az öğrencili, kıt imkânli bir köy okulunda kendini geliştiremeyen, koşullarla mücadele etmek zorunda olan bir öğretmenle, kaloriferli, internet bağlantısı olan çeşitli donanımlara sahip taşıma merkezi bir okulda görev yapan bir öğretmenin verimliliği aynı değildir. Bu nedenle her ne kadar zor olsa da taşımali eğitim gereklidir (Görüşmeci: Ö6).

Okul olmayan yerlerdeki öğrenciler eğitim alabiliyor. Kursu kalanlar ek olarak eğitim alabiliyorlar. Eğitimden geri kalmıyoruz (Görüşmeci: T1).

Okul olmadığı için öğrenciler okula gidip eğitim görebiliyor. Taşımali olanlar yemekhanede yiyebiliyor (Görüşmeci: T2).

Köyünde okul olmayan öğrenciler okula gidip eğitim alabiliyor. Taşımali öğrenciler öğle yemeğini yemekhanede yiyebiliyor (Görüşmeci: T3).

Köyümüzde okul olmadığı için, şimdiki okulumuza ücretsiz ulaşım sağlanır. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmış olur (Görüşmeci: T4).

Bence taşımali eğitim, nüfusu az olan yerlerde olması gereken bir şeydir. Yatılı eğitimden daha avantajlıdır (Görüşmeci: T5).

Okula uzak yerleşimlerdeki öğrencilerin daha kolay erişimini sağlıyor. Eğitimde fırsat eşitliği sunuyor (Görüşmeci: T6).

Öğrencilerin okula daha kolay ulaşması sağlanır. Evi uzak olan öğrencilerin ve ekonomik olanakları olmayan öğrencilerin okula gitmelerinde büyük bir rol oynar. Eğitimde fırsat eşitliği sağlanır (Görüşmeci: T7).

Okul olmayan yerlerdeki çocuklar okula gidip eğitim alabiliyor. Eğitimden geri kalmıyor. Öğlen yemeklerini yemekhanede yiyebiliyorlar. Bazı yerlerden gelen taşımaları kursa kalıp daha verimli bir eğitim görüyor (Görüşmeci: T8).

Taşımali eğitim gerekli, olmalı. Çünkü bazı çocukların yaşadığı yerde eğitim alabileceği bir yeri yok. Bu yüzden yaşadığı yerde eğitim alamayan çocuklar taşımali eğitim olarak eğitim yaşamına devam edebilir ya da başlayabilir (Görüşmeci: T9).

Taşımali eğitim gereklidir. Çünkü bizim köyde yıllar önce okul varmış, öğrenci sayısı azalınca kapatılmış, şu an okul kapalı. Bu koşullarda taşımali eğitim olmasaydı, eğitimden mahrum kalacaktım ya da eğitime ulaşmada sorunlar yaşayacaktım (Görüşmeci: T10).

Okul uzak olunca gerekli. Yani sonuçta yolumuz aynı yere varıyor. Ortaokul bana göre yaşama yön veren yerlerden bir tanesi, yani gerekli olduğunu düşünüyorum (Görüşmeci: T11).

Yaşadığım yerdeki okul, yıllar önce öğrenci yetersizliğinden dolayı kapatılmış olduğu için, şu an faal olmadığı için, eğitim-öğretime ulaşma açısından taşımali eğitimi gerekli buluyorum. Akranlarımdan geri kalmamak adına (Görüşmeci: T12).

Taşımali eğitimin birleştirilmiş sınıf yerine bağımsız sınıfta okuma olanağı sunduğu yönünde görüş bildiren katılımcı şunları söylemiştir:

Birleştirilmiş sınıfa olan ihtiyacı azaltmakta, öğrencilerin bağımsız sınıflarda akranlarıyla eğitim görmesini sağlamakta (Görüşmeci: Y3).

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi şudur: “Ulaşımında yaşanan sorunlara ilişkin yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri nelerdir?” Bu alt problemin yanıtı olan veriler, temalar halinde Tablo 4.2’de görülmektedir.

Tablo 4.2. *Taşımali Eğitimde Ulaşımında Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşler*

Tema	f	%
Araç ve sürücülerin değişmesi	2 (Y1, Ö2)	6,25
Yükleniciler evraklarla ilgili sorumluluklarını tam ve zamanında yapmaması	7 (Y2, Y3, Y5, Y6, Ö3, Ö4, Ö6)	21,88
Erken ya da geç gelme-gitme ve çocukların bekletilmesi	10 (Y6, Ö1, Ö5, T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8)	31,25
Araçta öğrenciler arasında sorunlar yaşanması	4 (Ö5, T8, T9, T12)	12,50
Maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyulmaması	6 (T1, T2, T3, T8, T10, T12)	18,75
Sorun yok	3 (Y4, T5, T11)	9,38

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi sorunlar “Araç ve sürücülerin değişmesi”, “Yükleniciler evraklarla ilgili sorumluluklarını tam ve zamanında yapmaması”, “Erken

ya da geç gelme-gitme ve çocukların bekletilmesi”, “Araçta öğrenciler arasında sorunlar yaşanması”, “Maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyulmaması” ve “Sorun yok” temaları altında verilmiştir.

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak % 6,25 oranla “Araç ve sürücülerin değişmesi” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir.

Özellikle bölgemizde taşımali eğitim araçlarının sabit olmayışı, sürekli araç ve sürücü değişikliği olmasından dolayı; zaman zaman aksamalar yaşanmaktadır. Ayrıca araçların farklı olmasından kaynaklı olarak zaman zaman öğrenciler özellikle soğuk havalarda beklemek zorunda kalmaktadır. Çözüm olarak araç ve sürücülerinin sabitlenmesi gerekmektedir (Görüşmeci: Y1).

Ulaşımın araçlarla sağlanması, yerinde bir uygulamadır. Belirlenen güzergâhın, araç ve sürücülerin değişmesi bir sorundur (Görüşmeci: Ö2).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak % 21,88 oranla “Yükleniciler evraklarla ilgili sorumluluklarını tam ve zamanında yapmaması” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir.

Taşımayı üstelenen firmalar, sözleşmenin kendini bağlayan maddelerin bir kısmını yerine getirmiyor. Firma sabah ayrı bir araç, öğleden sonra ayrı bir araç gönderiyor. Öğrenci teslim etme - teslim alma saatlerine, firma şoförleri tarafından yeterince uyulmuyor. Zorunlu trafik sigortası, ferdi koltuk sigortası geçmiş araçların, geçtiği tarihten itibaren 1-2 hafta sonra yenileniyor. (Görüşmeci: Y2).

İklim koşullarının uygun ve mesafenin kısa olduğu taşıma merkezlerinin kullanılması gerekmektedir (Görüşmeci: Y3).

Taşımali eğitim yapılan araçlarda evrak eksiklikleri olabiliyor. (Görüşmeci: Y5).

Bazı araçların istenen standartta olmaması, hız, yolun bozuk olması, sürücünün tutumu vb görülebilen sorunlardandır (Görüşmeci: Y6).

Ulaşım hizmetlerinde yapılan sözleşmelerde araç güvenliği, öğrenci sayısı gibi hususlara dikkat edilmiyor. Araçlarda kamera olması güvenliği arttırabilir. (Görüşmeci: Ö3).

Araç sürücülerini kurallara uymuyor. Emniyet kemeri kullanılmıyor. Araçtaki koltuk sayısından daha fazla öğrenci almak istiyorlar. İki sefer yapılacak öğrenci taşıma işini, tek seferde tıka pasa doldurup götürmek istiyorlar. Sivil yolcu alıyorlar. Öğrencilere müşteri muamelesi yapıyorlar, saatlere uymuyorlar. Sabah erken geçip çocukları unutup geliyorlar. Çocuklar araca yetişememek korkusuyla sabah erken kalkıp soğukta beklemek zorunda kalıyor. Öğretmenler tutanak tutup milli eğitime gönderdiklerinde hiçbir işlem yapılmıyor. Bunu bilen şoför nöbetçi öğretmeni takmıyor. (Görüşmeci: Ö4).

Ulaşım, taşımali eğitimin en hassas, en zor noktalarından biridir. İhaleleri, denetimleri zordur. Birçok ücra nokta da taşıma ihalesine tek bir hat katılmakta, alternatif olmadığı için de rahat davranmaktadır. Ayrıca araçların denetiminin okul yönetimi ve nöbetçi öğretmenin yapması bence kesinlikle uygun değildir. Merkezi okullarda okul servisleri nasıl ki şirketlerce sıkı kontrol altındaysa, taşımali eğitimde kullanılan araçların da benzer bir sistemle denetlenmesi gerekmektedir. Taşıma merkezi olan okullarda denetimin okul yönetimi ve öğretmenler tarafından yapılması, öğretmenlere ciddi bir sorumluluk yüklemekle beraber çeşitli sorunlara yol açmaktadır (Görüşmeci: Ö6).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak en yüksek % 31,25 oranla “Erken ya da geç gelme-gitme ve çocukların bekletilmesi” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Öğrencilerin can güvenliği ve konforu önemlidir. Öğrencilerin daha erken kalkmak zorunda kalmaları, bazen araçları kaçırabilmeleri (Görüşmeci: Y6).

Zaman zaman geliş - gidişlerde belirtilen saatte servisler gelmediği için sıkıntı olabiliyor. Bazı günlerde servis geç geliyor (Görüşmeci: Ö1).

Servisler zamanında gelmemektedir (Görüşmeci: Ö5).

Servisler çok erken geliyor. (Görüşmeci: T2).

Servisler bazen erken bazen geç geliyorlar (Görüşmeci: T3).

Servis bazen geç gelebiliyor. (Görüşmeci: T4).

Şoförler geç ya da erken gelebiliyor. Öğrenci dışında yolcu alabiliyor. (Görüşmeci: T6).

Araçların bazen zamanından erken gelmesinden dolayı öğrencilerin servisleri kaçırılmaları ve derslerde bazı konuları kaçırılmaları, öğrenciler için olumsuz sonuçlar doğuruyor. (Görüşmeci: T7).

Servisler bazen çok erken bazen de çok geç geliyor. (Görüşmeci: T8).

Taşımali eğitimde ulaşım hizmetlerinin var olması ve devlet tarafından karşılanması, güzel bir uygulama. Ama ulaşım esnasında bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Bazı günler araçlar erken kalkıyor. (Görüşmeci: T9).

Aracın geç geldiği günler olabiliyor. (Görüşmeci: T10).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak % 12,50 oranla “Araçta öğrenciler arasında sorunlar yaşanması” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Öğrenciler oturma yeri konusunda kavga ediyor. Bazen aracın sürücüsü ile öğrenciler arasındaki konuşmalar seviyesizleşiyor. (Görüşmeci: Ö5).

Farklı yerlerden gelen öğrenciler bazen aynı arabada sıkış tepiş geliyor o zamanda sosyal mesafeye uyulmuyor. (Görüşmeci: T8).

Sürücü, öğrencilere kötü davranabiliyor. (Görüşmeci: T9).

Çok kavga oluyor. (Görüşmeci: T12).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak % 18,75 oranla “Maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyulmaması” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Maske kullanmıyor. Bazı şoförler sigara içiyor. (Görüşmeci: T1).

Şoförlerin çoğu maske takmıyor. Farklı yerlerden gelen öğrenciler, bazen aynı arabada sıkış-tepiş geliyor, bu sebeple sosyal mesafeye uyulmuyor. (Görüşmeci: T2).

Sürücülerin bazıları maske takmıyor. Farklı yerlerden gelen öğrenciler araçta sıkışık gidiyorlar. Şoförler çocukları uyarıp kendileri maske takmıyorlar. (Görüşmeci: T3).

Araçlar bazen çok pis kokuyor ve önceden içilmiş sigara kokusu oluyor. Şoförler maske takmıyor bazen. Dezenfektan konulmuyor. (Görüşmeci: T8).

Araç şoförü maske takmıyor. Arada sigara içenler oluyor. (Görüşmeci: T10).

Maske takılmıyor. (Görüşmeci: T12).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunlarla ilgili olarak % 9,38 oranla “*Sorun yok*” diyenler şunları söylemiştir:

Ulaşım hizmetlerinde zaman zaman aksayan durumlar olsa da genel olarak iyi bir şekilde devam etmektedir. (Görüşmeci: Y4).

Taşımali araçların şoförlerinden memnunum. İşlerini gayet iyi yapıyorlar. (Görüşmeci: T5).

Sabahları biraz sıkışıyoruz ama okul çıkışı ben kursa kaldığım için sorun yaşamıyorum. (Görüşmeci: T11).

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi şudur: “Ulaşım da yaşanan sorunlara ilişkin yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin çözüm önerileri nelerdir?”. Bu alt problemin yanıtı olan veriler Tablo 4.3’te görülmektedir.

Tablo 4. 3. *Taşımali Eğitimde Ulaşım da Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler*

Tema	f	%
Denetimler arttırılmalı	8 (Y2, Y3, Y6, Ö4, Ö5, Ö6, T6, T9)	21,05
Maske, mesafe ve hijyen şartları sağlanmalı	5 (T2, T3, T8, T11, T12)	13,16
Vaktinde geliş-gidişler sağlanmalı	9 (Y4, Ö1, T1, T2, T4, T7, T8, T9, T10)	23,68
Araç ve sürücüler sabit olmalı	2 (Y1, Ö6)	5,26
Sürücüler eğitilmeli	6 (Y3, Y5, Ö2, Ö4, T9, T10)	15,79
Taşınan her yerin aracı ayrı olmalı	4 (T1, T2, T3, T8)	10,53
Sürücülerin araçta yardımcısı olmalı	2 (Ö4, Ö6)	5,26
Sorun yok, öneri yok	2 (Ö3, T5)	5,26

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi öneriler “*Denetimler arttırılmalı*”, “*Maske, mesafe ve hijyen şartları sağlanmalı*”, “*Vaktinde geliş-gidişler sağlanmalı*”, “*Araç ve sürücüler sabit olmalı*”, “*Sürücüler eğitilmeli*”, “*Taşınan her yerin aracı ayrı olmalı*”, “*Sürücülerin araçta yardımcısı olmalı*” ve “*Sorun yok, öneri yok*” temaları altında verilmiştir.

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 21,05 oranla “Denetimler arttırılmalı” önerisini dile getirenler şunları söylemiştir:

Denetim mekanizması iyi çalışmalıdır. İlçe milli eğitim, taşıma yapılan okul, firma ya da kooperatifin yönetimince taşıma yapan şoförler denetlenmelidir. Taşımayı üstlenen firma, kooperatif işini ciddiye almalıdır. Taşınan öğrenci ve veli şikâyetleri dinlenmeli, taşımaya bağlı aksaklıklar firma tarafından düzeltilmelidir. Firma şoförlerine bilgilendirme eğitimleri yapılmalıdır. (Görüşmeci: Y2).

Araç denetimi arttırılmalı. (Görüşmeci: Y3).

Öğrencilerin can güvenliği ve konforu sağlanmalı. Yolların, bakım, onarım ve takibinin yapılması, sürücülerin, ailelerin taşıma hususunda eğitilmeleri, araçların çevre ve iklim - yol koşullarına uygun modellerde olması, gerekli denetimlerin yapılması vb çözüm yollarından bazıları olabilir. (Görüşmeci: Y6).

Kurallara uymayan sürücülere okul yönetimi yaptırım uygulayabilmeli, gerekirse taşıma ruhsatı iptal edilmeli. Araçlara kamera takılmalı (Görüşmeci: Ö4).

Denetim ve standartlar arttırılmalı (Görüşmeci: Ö5).

Her ay araçlar zorunlu bakıma alınmalı ve denetimi sağlanmalı. Günlük denetimi milli müdürlüğüne bağlı farklı bir denetim merkezince yapılmalı. Buna uygun bir sistem geliştirilmeli. Online bir yoklama / denetim olabilir. (Görüşmeci: Ö6).

Araçları sürenlerden bazıları geç, bazıları erken saatte durağa geliyor. Bazı sürücüler ise öğrenci dışında öğrenci alıyor. Sürücü erken geldiğinde çok yavaş gidip okula vaktinde geliyor. Herhangi bir ceza almıyor. Okula vaktinde gelmesi ceza almaması için yeterli oluyor. Geç gelen sürücü ise yolda çok hızlı gidiyor ve kaza riski oluşturuyor. Sürücüler bu konuda uyarılmalı ya da cezalar konusunda uyarılmalı. (Görüşmeci: T6).

Denetimler yapılarak araçların eksikleri tamamlanabilir. Araç sürücüsü kemer konusunda uyarılabilir. (Görüşmeci: T9).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 13,16 oranla “Maske, mesafe ve hijyen şartları sağlanmalı ” önerisini dile getirenler şunları söylemiştir:

Şoförler maske takabilir. (Görüşmeci: T2).

Şoförler maske takmalı. (Görüşmeci: T3).

Araç sürücüleri öğrenci almadan önce arabayı havalandırabilir. Sürücüler çocukların yanında maske takabilir. Sürücüler arabaya her binildiğinde kemer takmamız için uyarılmalı. Her arabaya dezenfektan şişesi konulmalı. (Görüşmeci: T8).

Ulaşımında yaşanan sorun benim için sadece bir tane. Çocukların maske takmaması ve bunun gereğinin daha iyi anlatılması gerektiğini öneriyorum. (Görüşmeci: T11).

Bazen kavga oluyor “öne oturmak istiyorum” diye. Kavga etmeden oturmaları için uyarılmalarını istiyorum. Maske takmıyorlar. Takmalarını istiyorum. (Görüşmeci: T12).

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 23,68 oranla “Vaktinde geliş-gidişler sağlanmalı” önerisini dile getirenler şunları söylemiştir:

Taşıma araçlarının okula zamanında gelememesi bir sorun. Bundan dolayı okula başlama saatinin taşımaları için biraz daha esnetilmesi gerekmektedir. (Görüşmeci: Y4).

Araçların vaktinden önce okulda bulunmaları, geç gelen araçlar için tutanak düzenlenmeli. (Görüşmeci: Ö1).

Servis şoförlerinin, araç sürücülerinin uyarılıp bu konuda daha dikkatli davranılmalıdır. Gelmeyen öğrenciler için 5-10 dk beklenmeli. (Görüşmeci: T1).

Arabaların geliş saatleri belirlenmeli (Görüşmeci: T2).

Araç sürücülerini uyarılıp tam vaktinde gelmeleri söylenebilir. (Görüşmeci: T4).

Ulaşım araçlarının trafiği kapatmamaları ve kaza yapmamaları için gerekli olan ekipman ve gerekli şeyleri taşımaları ve cezaların arttırılması. (Görüşmeci: T7)

Araçların geliş saatleri için belirli bir saat konulmalı (Görüşmeci: T8).

Taşıma aracı, sabahları, normal saatinden 5 dakika geç kalkabilir. (Görüşmeci: T9).

Araç sürücülerinin uyarılmasını istiyorum. Araçlar 5 dakika falan erken gelebilir. (Görüşmeci: T10).

Taşımaları eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 5,26 oranla “Araç ve sürücüler sabit olmalı” önerisini dile getirenler şunları söylemiştir:

Özellikle bölgemizde taşımaları eğitim araçlarının sabit olmayışı, sürekli araç ve sürücü değişikliği olmasından dolayı zaman zaman aksamalar yaşanmaktadır. Ayrıca araçların farklı olmasından kaynaklı olarak zaman zaman öğrenciler özellikle soğuk havalarda beklemek zorunda kalmaktadır. Çözüm olarak araçların ve sürücülerinin sabitlenmesi gerekmektedir. (Görüşmeci: Y1).

Öncelikle her gün aynı aracın taşımaları sağlaması gerekir. Sürücüler ve araçlar değişmemeli (Görüşmeci: Ö6).

Taşımaları eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 15,79 oranla “Sürücüler eğitilmeli” önerisini dile getirenler şunları söylemiştir:

Taşıma sürücülerini suça karışmamış, eğitilmiş, ılımlı, kişiler arasından seçilmeli. Destekleme ve yetiştirme kurslarına servis hizmeti sağlanmalı. (Görüşmeci: Y3).

Taşıma araçlarının sürücülerine eğitim verilmelidir. (Görüşmeci: Y5).

Sürücüler eğitilmelidir. (Görüşmeci: Ö2).

Sürücülere her dönem başı seminer. (Görüşmeci: Ö4).

Servis şoförlerine çeşitli eğitimler verilmeli (ilkyardım, iletişim vb) (Görüşmeci: T9).

Servis şoförlerine iletişim konusunda eğitimler verilebilir. (Görüşmeci: T10).

Taşımaları eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 10,53 oranla “Taşıyan her yerin aracı ayrı olmalı” diyenler şunları söylemiştir:

Her köy için ayrı ayrı araç olmalı. (Görüşmeci: T1).

Her köy için farklı araçlar kullanılmalı. (Görüşmeci: T2).

Her köyün farklı servisi olmalı. (Görüşmeci: T3).

Her köy için farklı servis kullanılmalı. (Görüşmecisi: T8).

Taşımalı eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 5,26 oranla “Sürücülerin araçta yardımcısı olmalı” diyenler şunları söylemiştir:

Araçlarda yardımcı personel olmalı. (Görüşmecisi: Ö4).

Kesinlikle servis şoförünün yanında yardımcısı olmalı. (Görüşmecisi: Ö6).

Taşımalı eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 5,26 oranla “Sorun yok, öneri yok” diyenler şunları söylemiştir:

Okulumuzda ulaşım hizmetleri açısından bir sorun yaşandığı, şahsım tarafından gözlemlenmemiştir. (Görüşmecisi: Ö3).

Bence ulaşımda bir sorun olduğunu düşünmüyorum. (Görüşmecisi: T5).

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi şudur: “Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara ilişkin, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri nelerdir?” Bu alt probleme yanıt olan veriler, Tablo 4.4’te görülmektedir.

Tablo 4.4. Taşımalı Eğitimde Öğle Yemeğinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşler

Tema	f	%
Yemekler az ve yetersiz	11 (Y1, Y3, Y6, Ö2, Ö3, T2, T3, T4, T8, T9, T10)	33,33
Yemekler kalitesiz	10 (Y2, Y5, Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, T1, T5, T6, T10)	30,30
Yemekler geç geliyor	7 (Y1, Y6, T1, T9, T10, T11, T12)	21,21
Yemekhaneler yetersiz	3 (Y6, Ö6, T7)	9,09
Menünün farklı gelmesi	1 (Y1)	3,03
Öğrencilerin yemek beğenmemesi	1 (Y4)	3,03

Tablo 4.4’te görüldüğü gibi sorunlar “Yemek az ve yetersiz”, “Yemekler kalitesiz”, “Yemekler geç geliyor”, “Yemekhaneler yetersiz”, “Menünün farklı gelmesi” ve “Öğrencilerin yemek beğenmemesi” temaları altında verilmiştir.

Taşımalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 33,33 oranla “yemekler az ve yetersiz” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Yemeklerin yetmemesi gibi sorunlar mevcuttur. (Görüşmecisi: Y1).

Yemekler, öğrencilerin ihtiyacı olan en az kaloriyi karşılayacak şekilde çıkarılmalı. Yemek şirketlerinin denetimleri arttırılmalı. Maliyeti düşürmek için yapılacak ihale

işlerine karşı önlemler alınmalı. Öğrencilere danışılarak yemek listesi talepler doğrultusunda oluşturulmalı. (Görüşmeci: Y3).

Bazı günlerde yemeklerin öğrencilere yetmemesi (Görüşmeci: Y6).

Taşıma merkezi okullarda çalışan personel için de yemek verilmemiş olması bir sorundur. (Görüşmeci: Ö2).

Öğle yemeklerinde porsiyonlar kanaatimce az, ayrıca besin değerlerini ve kalitesinin güvenilir olması ve yıl içinde denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum, beslenme uzmanları tarafından. (Görüşmeci: Ö3).

Bazen yemekler az geldiği için çoğu kişiye yetmiyor. Öğrenciler çok düzensiz sıraya giriyor. (Görüşmeci: T2).

Bazen yemekler az geldiği için herkese yetmiyor. Öğrenciler sıraya düzgün girmiyor. (Görüşmeci: T3).

Yemekler sabah erken geldiği için öğleye kadar soğuyor, bazen de az geliyor. Yeterince özen gösterilmiyor. (Görüşmeci: T4).

Bazen yemekler az geldiği için yemekler çocuklara yetmiyor. Yemekler geç gelebiliyor. Öğrenciler çok düzensiz sıraya giriyor. Yemekhane çok küçük dar geliyor. Sıra beklerken öğle arasının çoğu gidiyor. (Görüşmeci: T8).

Bazen öğle yemeklerinde ekmek yetmiyor. (Görüşmeci: T9).

Bazen yemekler yetmeyebiliyor. (Görüşmeci: T10).

Taşımali eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 30,30 oranla “yemekler kalitesiz” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Öğle yemeğinde kalite azlığı sorunu vardır. Öğle yemeği saatinden bir saat önce geliyor, yemek ihalesini alan firma yemeğini dağıtacak personel çalıştırmıyor, hizmetliler vasıtasıyla yemek dağıtımı okullara kalıyor. Plastik tek kullanımlık çok gözlü tabldotlar sağlığa zararlıdır, dağıtıcı olarak tutulan personel eğitim seviyesi düşük olabiliyor, öğrenci psikolojisine dikkat edilmiyor. (Görüşmeci: Y2).

Öğrenciler yemekleri genellikle sevmemektedir. Kalite arttırılabilir. Şu anki yemek şirketi çok sorumluluk sahibi olmadığı için aksaklıklar yaşanmaktadır. (Görüşmeci: Y5).

Menünün çocukların yaş grubuna uygun olmaması. Protein ve besin değeri açısından yüksek besinlerin gelmesi tercih edilir. (Görüşmeci: Ö1).

Yemek şirketine göre değişmekle beraber bazı yemek şirketleri maliyeti düşürmek için kaliteden ödün veriyor. Öğrencilerin sevebileceği tarzda yemekler çıkarılmıyor. Yemeklerde çocuğun gereksinimi olan kalori miktarına dikkat edilmiyor. Karbonhidrat ağırlıklı besinler veriliyor. Erken saatte teslim edilen yemekler, öğle saatine kadar soğumakta. Yemekhane genelde köhne bodrum katta, kötü ve rutubetli oluyor. Yemek ihalesinde alt limit olmalı. (Görüşmeci: Ö4).

Bazen kaza, yol şartları vb nedenlerle aksaklık yaşanabiliyor, bu normal. Yemekler kalitesiz. (Görüşmeci: Ö5).

Yemeklerin tedarikçi firmaların getireceği personellerce dağıtımının sağlanması, yemek listelerinin daha geliştirilmesi, daha hijyenik ve sağlıklı yemeklerin ve kaşık/ tabak / bardak temininin sağlanması gerekir. (Görüşmeci: Ö6).

Yemeklerin içinde çeşitli maddeler çıkmaktadır. Yemek görevlisi öğrencileri acele ettirmektedir. (Görüşmeci: T1).

Benim düşüncem, yemekler iyi değil. Soğuk ve tatsız geliyor. Yemekleri yemekte zorlanıyoruz. (Görüşmeci: T5).

Yemek biraz soğuk oluyor ve yemek çeşitliliği biraz az. (Görüşmeci: T6).

Sevmediğimiz yemekler gelebiliyor (Görüşmeci: T10).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 21,21 oranla “yemekler geç geliyor” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Öğle yemeğinin geç gelmesi (Görüşmeci: Y1).

Yemeklerin bazen geç gelmesi (Görüşmeci: Y6).

Yemekler zamanında gelmiyor (Görüşmeci: T1).

Yemekhane dar, masalar kirli, bazı yemeklerin tuzu az. Bazen yemekler geç geliyor ve soğuk oluyor. (Görüşmeci: T9).

Bazen yemekler geç gelebiliyor. (Görüşmeci: T10).

Öğle yemeğinde bazen yemek geç geliyor ve çocuklar yemek sırasında birbirlerini ittiriyorlar. Bunlar biraz çocuklardan kaynaklı çünkü birbirlerini insan yerine koymuyorlar. (Görüşmeci: T11).

Öğle yemeğinde sıra kavgası oluyor, ben bunu doğru bulmuyorum ve çok ses çıkarıyorlar. Yemek bazen geç geliyor. (Görüşmeci: T12).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 9,09 oranla “yemekhaneler yetersiz” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Yemekhane, öğrenci kapasitesinden daha küçük. Öğrenciler yemek sırasında olumsuz tutumlar içinde olabiliyorlar (Görüşmeci: Y6).

Yemekhaneler belli bir standartta göre düzenlenmeli bence. Okul şartlarının elverdiği koşullar değil, gereksinim halinde Milli Eğitim Bakanlığının hemen düzenleyeceği konforlu yemekhaneler inşa edilmeli, ısınmasıyla, temizliğiyle, masa sandalyelerin uygun, sağlam, düzenli olduğu ferah yemekhaneler bulunmalı. (Görüşmeci: Ö6).

Öğle yemeğinde kalabalıktan dolayı yaşanan sıkışıklık öğrencileri rahatsız etmektedir. (Görüşmeci: T7).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 3,03 oranla “menünün farklı gelmesi” sorununu dile getirenler şunları söylemiştir:

Menü, zaman zaman belirtilenden farklı çıkıyor (Görüşmeci: Y1).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunlara yönelik olarak % 3,03 oranla “öğrencilerin yemek beğenmemesi” diyenler şunları söylemiştir:

Öğlen yemekleri düzenli olarak gelmektedir. Ancak çocukların bazı günler yemek seçtiklerini görmekteyiz. Bundan dolayı yemeklerin çoğunluğu artıyor. (Görüşmeci: Y4).

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi şöyledir: “Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara ilişkin, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin çözüm önerileri nelerdir?” Bu alt probleme yanıt olan veriler Tablo 4.5’te görülmektedir.

Tablo 4.5. *Taşımali Eğitimde Öğle Yemeğinde Yaşanan Sorunların Çözümüne Yönelik Öneriler*

Tema	f	%
Yemek firmaları, hizmet ve yemek kalitesini arttırmalı	12 (Y2, Y5, Y6, Ö5, Ö6, T1, T6, T8, T9, T10, T11, T12)	36,36
Yemeklerin miktarı artırılmalı	10 (Ö1, Ö4, Ö6, T2, T3, T4, T5, T8, T9, T10)	30,30
Yemekhaneler iyileştirilmeli	4 (Y1, Y3, Ö4, Ö6)	12,12
Yemekhane sıra düzeni sağlanmalı	5 (Ö6, T7, T10, T11, T12)	15,15
Yemek ihale ve menülerinde öğrenciler de söz sahibi olmalı	2 (Y4, Ö3)	6,06

Tablo 4.5’te görüldüğü gibi çözüm önerileri “*Yemek firmaları, hizmet ve yemek kalitesini arttırmalı*”, “*Yemeklerin miktarı artırılmalı*”, “*Yemekhaneler iyileştirilmeli*”, “*Yemekhane sıra düzeni sağlanmalı*” ve “*Yemek ihale ve menülerinde öğrenciler de söz sahibi olmalı*” temaları altında verilmiştir.

Taşımali eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 36,36 oranla “yemek firmaları, hizmet ve yemek kalitesini arttırmalı” çözümünü dile getirenler şunları söylemiştir:

Yemek firması, yemek dağıtımını yapacak personeli en az lise mezunu, “çocuk gelişimi” gibi pedagojik bilgisi olan kişilerden mülakat ile seçmelidir. Dağıtım yapan personel gerekli belgeler ile okul kültürüne uyumlu hareket, davranışlar yapmalıdır. Firma kaliteli ve sıcak yemek sağlamak için planlama yapmalıdır. Yemek taşınan kaplar ve taşıt temiz ve hijyenik olmalıdır. Krom - çelik tabldot kullanılmalıdır. (Görüşmecisi: Y2).

Yemek ve malzeme kalitesi artırılabilir. Dengeli ve düzenli beslenme kuralları dahilinde çocuklara yönelik menüler hazırlanabilir. (Görüşmecisi: Y5).

Yemek ihalesini alan şirketlerin sık ve düzenli olarak denetlenmesi, yapılan yemeklerin öğrencilerin besin gereksinimini karşılayıp-karşılamadığı ya da sağlıklı olup-olmadığı açısından gerekli. Bazı günlerde yemeklerin yetmemesi öğrencilerin aç kalmalarına neden olmakta, bunun için fazladan yemek gönderilebilir. Okul yönetimi ve yemek şirketi, yemekhaneleri öğrenci kapasitesine göre tadilat ya da inşa ettirebilir. Öğrencilere çeşitli eğitimlerde onlarla ilgili alışkanlıklar verilir. (Görüşmecisi: Y6).

Yemeklerin kalitesi artırılmalı. (Görüşmecisi: Ö5).

Temizliđi, dűzeni, ısınması kontrol altında olmalı. Yemekhanenin dűzeni ve yemeklerin dağıtımı, yemek firması tarafından sağlanmalı. Daha sağlıklı tabak/kaşık/bardak kullanılmalı. (Görüşmeci: Ö6).

Yemek görevlisi öğrencileri acele ettirmeme konusunda uyarılmalı. Yemekler zamanında gönderilmeli. Yemeklerin temiz olmasına dikkat edilmeli. (Görüşmeci: T1).

Öğle yemeği yemekten önceki ders gelirse yemek daha sıcak olur. (Görüşmeci: T6).

Yemekler ne erken ne de geç gelmeli, tam vaktinde gelmeli. Öğrencileri düzenli sıraya sokmalılar. Daha büyük bir yemekhane yapılmalı. Öğle arasına yemek yenmesi için ayrı bir zaman eklenmeli. (Görüşmeci: T8).

Denetimler arttırılabilir. Yemeklerin tuz oranı arttırılabilir. Yemeklerin geç gelmemesi ve soğuk olmaması için tedbirler alınabilir. (Görüşmeci: T9).

Yemeklerin daha erken yola çıkarılıp okullara ulaştırılması. (Görüşmeci: T10).

Yemeđin geç kalmaması için biraz daha erken yola çıkabilir. (Görüşmeci: T11).

Yemek erken yola çıkarılmalı. (Görüşmeci: T12).

Taşımalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 30,30 oranla “yemeklerin miktarı arttırılmalı” şeklinde çözüm dile getirenler şunları söylemiştir:

Yemek miktarı arttırılmalı. Yemekler besin değeri olarak birbirine uygun olmalı. (Görüşmeci: Ö1).

Okul personeline taşımalı eğitim için yemek verilmelidir. (Görüşmeci: Ö2).

Menüler öğrencilerin ilgisini çekebilecek tarzda olmalı. Yemeklerin kalitesi arttırılmalı. Öğrenciler günlük besin ihtiyacı karşılayacak şekilde kalorisine dikkat edilmeli. (Görüşmeci: Ö4).

Yemek daha fazla gönderilmeli. Öğrenciler düzenli sıraya sokulmalı. (Görüşmeci: T2).

Getirdikleri yemeklerin biraz daha fazlasını getirmeleri iyi olur. Biraz farklı yemekler gelmeli. Öğrencilerin düzenli sıra olması için önlemler alınmalı. (Görüşmeci: T3).

Sıcak, bol besin içerikli ve porsiyon olarak daha çok gelebilir. (Görüşmeci: T4).

Bence öğle yemekleri biraz daha tadı yerinde ve sıcak olmalı. Besin değerleri az biraz daha fazla almalıyız. (Görüşmeci: T5).

Yemekler daha fazla gönderilmeli. (Görüşmeci: T8).

Masalar yenilenebilir. Yemekhane genişletilebilir. Fazladan ekmek konulabilir. Yemekhane temizliğine daha fazla önem verilebilir (Görüşmeci: T9).

Öğrencilere sorularak yemeklerin ona göre hazırlanması. Yemeklerin yetecek kadar gönderilmesi. (Görüşmeci: T10).

Taşımalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 12,12 oranla “yemekhaneler iyileştirilmeli” çözümünü dile getirenler şunları söylemiştir:

Bölgesel yemekhane kurulabilir. Bu sayede hem yeni iş alanları yaratılır, hem de zamandan tasarruf edilerek gecikmelerin önüne geçilebilir. (Görüşmeci: Y1).

Öğrenci talepleri dikkate alınarak menüler hazırlanmalı. Okul yemekhaneleri ferah yerlerde kurulmalı. Yemek yapımı ve dağıtımı, mümkünse o yörede bulunan yatılı okullarda yapılmalı, şirketlerin insafına terk edilmemeli. (Görüşmeci: Y3).

Yemekhaneler bodrum katta, rutubetli mekânlar değil, daha nezih olmalı. (Görüşmeci: Ö4).

Yemekhaneler her yönüyle standartlaştırılmalı. (Görüşmeci: Ö6).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak % 15,15 oranla “yemekhane sıra düzeni sağlanmalı” çözümünü dile getirenler şunları söylemiştir:

Aynı saatte yemeğe çıkan öğrencilerin oluşturduğu kargaşa çözülmeli (Görüşmeci: Ö6).

Öğrencilerin sıkışmaması için aralarındaki uzaklık daha sık kontrol edilmeli (Görüşmeci: T7).

Öğle yemeğinin süresi biraz daha uzatılmalı. (Görüşmeci: T10).

Arkadaşlarını ittirmemeleri için öğrenciler saygılı olmayı öğrenebilirler. (Görüşmeci: T11).

Sıra kavgası olmaması için önlemler alınmalı. Çok ses olmaması için çocuklar uyarılmalı. (Görüşmeci: T12).

Taşınmalı eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 6,06 oranla “yemek ihale ve menülerinde öğrenciler de söz sahibi olmalı” çözümünü dile getirenler şunları söylemiştir:

Çocukların istedikleri yemekler anketlerle belirlenmelidir. Ona göre listeler yeniden düzenlenmelidir. (Görüşmeci: Y4).

Yemek firması ile görüşülmeli ve gerekli düzenlemeler yapılmalı. İhale komisyonlarında öğretmen ve yöneticilere de yer verilmelidir. (Görüşmeci: Ö3).

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi şudur: “Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri nelerdir?” Bu alt probleme yanıt olan veriler Tablo 4.6’da görülmektedir.

Tablo 4.6. *Taşıma Merkezi Olan Okullardan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Görüşler*

Tema	f	%
Fiziksel, donanımsal ve personel yetersizlikleri	14 (Y1, Y2, Y4, Y6, Ö3, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T9, T10)	50,00
Taşıma merkezlerine uyum sorunları	7 (Y1, Y2, Y3, Y5, Ö2, Ö4, Ö6)	25,00
Çalışanların iş yükünün çok olması	3 (Y3, Ö6, T7)	10,71
Sorun yok	4 (Ö1, Ö5, T11, T12)	14,29

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi sorunlar “Fiziksel, donanımsal ve personel yetersizlikleri”, “Taşıma merkezlerine uyum sorunları”, “Çalışanların iş yükünün çok olması” ve “Sorun yok” temaları altında verilmiştir.

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin olarak % 50,00 oranla “Fiziksel, donanımsal ve personel yetersizlikleri” şeklinde görüş bildirenler, şunları söylemiştir:

Personel sürekliliğinin olmaması (Görüşmeci: Y1).

Yemekhane yeterli derecede fiziksel koşulları sağlamayabiliyor. İlkokul-Ortaokul çıkış saati farkı nedeniyle ilkokullar araç beklemek zorunda, ortaokul çıkış saatini bekliyor. (Görüşmeci: Y2).

Özellikle bu okullarda, destekleme ve yetiştirme kurslarına (DYK) katılım, taşıma hizmetlerinin yetersiz kalması nedeniyle az oluyor. Kurslara taşınmalı öğrencilerin de katılımı sağlanmalıdır. (Görüşmeci: Y4).

Taşıma merkezi okullardan kaynaklanan sorunlar genellikle olanakların yetersizliği ve nöbetçi öğretmenlerin (iş yükü ya da merkezden uzak olması nedeniyle) zamanında nöbet yerlerinde olmamalarından kaynaklıdır. (Görüşmeci: Y6).

Yemekhane açısından sorun olabilir. Ama okulumuzda öğrencilerimizin gereksinimine yanıt verecek bir yemekhanemiz var (Görüşmeci: Ö3).

Tuvaletler temiz olmalı. Beden eğitimi derslerinde sınıfta giyinmek zorunda kalıyoruz ve bir öğrencinin kapıda beklemesi gerekiyor. Dezenfektan şişeleri boş oluyor. (Görüşmeci: T1).

Sıralar sağlam değil. Kütüphanede kitap sayısı ve türü az. Her katta dezenfektan bulunmuyor. (Görüşmeci: T2).

Tuvaletler bazen kirli oluyor. Sıralar çizik ve eski. Her sınıfın kapısının yanında dezenfektan yok. (Görüşmeci: T3).

Bazı okulların yemek yiyecek yemekhaneleri olmayabiliyor. Ayrı bir yemekhane olmalı. Soyunma odası ihtiyacı olabiliyor. (Görüşmeci: T4).

Bence okulumuzda soyunma odası mevcut olmalı. Okullardaki yemekhaneler daha donanımlı olmalıdır. (Görüşmeci: T5).

Gittiğimiz okul yetersiz. Yemekhane küçük, sıralar eski. (Görüşmeci: T6).

Tuvaletler çoğu zaman kirli oluyor. Sıralar eski ve sağlam değil. Kütüphanede yeterli kitap yok. Öğrenciler beden derslerinde sınıfta giyinmiyorlar ve birinin kapıda beklemesi gerekiyor. Dezenfektan şişelerinin içi dolu olmuyor veya kırık oluyor. (Görüşmeci: T8).

Lavabolar kirli, bazı camlar kırık, sınıflarda dezenfekte şişeleri kırık yada dezenfekte yok, öğrenci sıraları eski ve kırık, kütüphanemizde yeteri kadar kitap yok ve kitaplar çok eski. (Görüşmeci: T9).

Tuvaletler kirli olabiliyor. Beden eğitimi derslerinde giyinirken soyunma odası olmadığı için sorun yaşıyoruz. Dezenfektan şişeleri boş olabiliyor. (Görüşmeci: T10).

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara yönelik olarak % 25,00 oranla “taşıma merkezlerinde uyum sorunları” şeklinde görüş bildirenler, şunları söylemiştir:

Öğrencilerin farklı ortamlardan gelmesi nedeniyle oluşan uyum sorunu. Taşıma merkezi okulun, taşımali öğrenciler tarafından benimsenmemesi. (Görüşmeci: Y1).

Öğrenciyi teslim alma - etme hususunda öğretmenlerin takibi bazen eksik olabiliyor. Taşımali öğrencilerin, arkadaş ortamında kendilerine yer bulamadığı, taşımali olmayan öğrenciler tarafından dışlandığı görülebiliyor. (Görüşmeci: Y2).

Taşıma merkezi okula ve öğrencilerine uyum sorunları yaşıyor. (Görüşmeci: Y3).

Uyum ve disiplin sorunları görülmektedir. İstene her an veliye ulaşım zor. (Görüşmeci: Y5).

Ortaokula gelen öğrenciler de ilk zamanlarda uyum sorunu yaşıyor. Taşıma sorumluluğunun, nöbetçi öğretmene veriliyor olması da bir sorundur. (Görüşmeci: Ö2).

Okul giriş-çıkış saatleri, taşımali öğrencilere göre ayarlanmadığı için uzaktan taşınan öğrenciler sabahları sorun yaşamakta. Çok erken saatte kalkıp erkenden yola çıkıp servis bekliyor. Güne yorgun başlıyor. Uyum eğitimi (oryantasyon) yapılmadığı başka köylerden gelen öğrencilerden uyum sorunu yaşayanlar oluyor, okulu benimsiyememekte ve gruplaşmalar olmaktadır. Birleştirilmiş sınıflı okuldan gelen akademik başarısı düşük öğrenciler yok sayılmakta, gereken özen gösterilmemektedir. Veli zaten ilgisiz, okul yönetimi iletişim kurmazsa kopukluk artmaktadır. (Görüşmeci: Ö4).

Taşıma merkezi olan okullar farklı köylerden gelen çocukları birleştirdiği için birçok noktada çeşitlilik barındırır. Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları, velilerin okula karşı tutumu, internet bağlantısının evlerde olup-olmaması ve hatta bazı köylerde bakkal bile olmaması, çocuğu ve başarısını etkiler. Bu durum, bu karışıklık, diğer okullardan çok daha fazla hissedilir taşıma merkezi olan okullarda. Ayrıca çocukların zorlu bir yolculukla da okula ulaştığı zamanlar olur. (Görüşmeci: Ö6).

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin olarak % 10,71 oranla “taşıma merkezlerinde çalışanların iş yükünün çok olması” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Bütün sorumluluk, taşıma merkezi olan okullarda çalışanların üstünde. Hiçbir maddi ya da manevi karşılığı yok (Görüşmeci: Y3).

Bu durum, hem öğrencileri, hem velileri, hem de öğretmenleri etkiler. Taşıma merkezi olan okullarda nöbetçi öğretmenin ve okul yöneticilerinin iş yükü ve sorumluluğu, ulaşım araçlarından dolayı daha fazla. Ayrıca taşımali gelen öğrencilerin, tam gün eğitim yapan okullarda öğle aralarında dışarı çıkmamaları gerekir ki bu da ayrıca sorumluluktur. (Görüşmeci: Ö6).

Bütün sorumluluk, taşıma merkezi olan okulların yönetici ve öğretmenlerinde. Bu da onları yoruyor (Görüşmeci: T7).

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin olarak % 14,29 oranla “sorun yok” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Nöbetçi öğretmenler ve okul personeli olarak, taşıma konusunda elimizden geleni yapıyoruz. Bu konuda okuldan kaynaklanan bir sorun yok. (Görüşmeci: Ö1).

Okullar, ellerinden geldiğince, taşımali öğrencilerin en iyi biçimde eğitim görmesi ve öğlen yemeklerini yemesi için ellerindeki koşulları da göz önünde bulundurarak yemekhane ayarlıyorlar. Ellerinden geleni yapıyorlar. (Görüşmeci: Ö5).

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan bir sorun yok. Halimden memnunum. (Görüşmeci: T11).

Sorun görmüyorum. (Görüşmeci: T12).

4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi şudur: “Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara yönelik, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin çözüm önerileri nelerdir?” Bu alt probleme yanıt olan veriler, Tablo 4.7’de görülmektedir.

Tablo 4.7. *Taşıma Merkezi Olan Okullardan Kaynaklanan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri*

Tema	F	%
Taşıma merkezi olan okullarda çalışanların emeklerinin ödenmesi	2 (Y1, Ö6)	6,90
Taşıma merkezi olan okullar fiziksel, donatım ve personel olarak güçlendirilmeli	12 (Y2, Y6, Ö6, T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T9, T10)	41,38
Denetlemeler arttırılmalı	6 (Y2, Y4, Y5, Ö3, T6, T7)	20,69
Paydaşlar arası işbirlikleri arttırılmalı	3 (Y3, Ö4, Ö5)	10,34
Taşınan öğrenciler uyum eğitimine alınmalı	3 (Y5, Ö2, T4)	10,34
Sorun yaşamadığımdan önerim yok	3 (Ö1, T11, T12)	10,34

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi sorunlar “*Taşıma merkezi olan okullarda çalışanların emeklerinin ödenmesi*”, “*Taşıma merkezi okullar fiziksel, donatım ve personel olarak güçlendirilmeli*”, “*Denetlemeler arttırılmalı*”, “*Paydaşlar arası işbirlikleri arttırılmalı*”, “*Taşınan öğrenciler uyum eğitimine alınmalı*” ve “*Sorun yaşamadığımdan önerim yok*” temaları altında verilmiştir.

Sorunların çözümüne yönelik olarak % 6,90 oranla “*taşıma merkezi olan okullarda çalışanların emeklerinin ödenmesi*” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Taşımalı okullarda çalışan personele pozitif ayrımcılık sağlanmalı. (Görüşmeci: Y1).

İş yükü fazladır. Öğretmen ve yöneticilerden beklenen performans fazladır. İş yükü ve sorumluluk fazla olmasına karşın, taşıma merkezi olan bir okulda çalışan öğretmen ile olanakları çok daha fazla olan bir okulda çalışan öğretmenden aynı başarıyı göstermesi beklenir. Aynı maaşı alır. Bu da iyileştirilmesi gereken hususlardan biridir. (Görüşmeci: Ö6).

Sorunların çözümüne yönelik olarak % 41,38 oranla “*taşıma merkezi olan okullar fiziksel, donatım ve personel olarak güçlendirilmeli*” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Taşıma merkezi olan okullara, merkezi yönetim bütçesinden daha fazla para desteği sağlanmalıdır. Taşıma merkezi okul öğretmenleri hizmetiçi eğitimlerle taşımali eğitim konusunda bilgilendirilmelidir. (Görüşmeci: Y2).

Bu okulların olanakları arttırılmalı (maddi). Nöbetçi öğretmenlerin iş yükü hafifletilmeli. (Görüşmeci: Y6).

Taşıma merkezi olan okulların, diğer okullardan daha fazla desteğe gereksinimi olduğunu düşünüyorum. Sonuçta beş ayrı köyün öğrencilerini barındıran bir okul, beş okulun yükünü sırtlar. Hele ki taşımali öğrencilerin ulaşım sorumluluğu, yemek sorumluluğu, okul sınırlarından asla uzaklaşmamasını sağlamak, zaman zaman sorun yaratabilmektedir. (Görüşmeci: Ö6).

Tuvaletler sık sık temizlenmeli. Giyinme kabinleri yapılmalı. Her gün dezenfektan şişeleri kontrol edilmeli. (Görüşmeci: T1).

Yeni sıralar alınmalı. Kütüphaneye daha fazla kitap ve kitap türü alınmalı. Her katta en az iki tane dezenfektan bulundurulmalı. (Görüşmeci: T2).

Öğrencileri uyarıp tuvaletlerin temiz bırakılması istenmeli. Yeni sıralar alınmalı. Her sınıfın kapısının yanına dezenfektan konulmalı. (Görüşmeci: T3).

Soyunma odaları yapılmalı. Yemekhanelerin eksiklikleri giderilmeli. (Görüşmeci: T4).

Olanakları daha iyi olan okullara taşıma yapılabilir. Sene başında okula, çevreye uyum sağlanması için tanıtım yapılabilir. (Görüşmeci: T5).

Yemekhane büyütülmeli. Sıralar yenilenmeli. (Görüşmeci: T6).

Tuvaletler düzenli olarak temizlenmeli. Yeni sıralar alınmalı. Kütüphaneye yeni kitaplar alınmalı. Giyinme odası ya da kabin yapılmalı. Dezenfektan şişeleri kontrol edilmeli (Görüşmeci: T8).

Lavabolar daha sık temizlenebilir. Camlar kırıldığında daha erken takılabilir. Dezenfekte gereksinimi bitmeden tamamlanmalıdır, kırık olanların yerine yenisi takılabilir. Öğrenci sıraları yenilenmeli ya da tamir edilmelidir. Kütüphanemize yeni ve güncel kitap alımı yapılmalıdır. (Görüşmeci: T9).

Tuvaletler ve lavabolar daha sık temizlenmeli. Soyunma odası yapılmalı. Dezenfektan şişeleri kontrol edilerek boş ise doldurulmalı. (Görüşmeci: T10).

Sorunların çözümüne yönelik olarak % 20,69 oranla “*denetlemeler arttırılmalı*” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Okulun ve öğretmenlerin şikâyetleri firma yetkilileri tarafından ivedilikle düzeltilmelidir. (Görüşmeci: Y2).

Servisler özellikle kırsal bölgelerde jandarma, ilçe merkezlerinde trafik polisleri tarafından ayda bir denetlenmelidir. Öğrenciler için güvenlik önlemleri alınmalı. (Görüşmeci: Y4).

Taşıma ilkokul 1. Sınıftan itibaren yapılmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin uyum, disiplin ve eğitim anlamındaki farklılıkları daha aza indirilebilir. (Görüşmeci: Y5).

Denetlemeler sıklaştırılmalı. Milli eğitim müdürlüğü, denetleme görevini öğretmenlere yaptırmaktadır. Oysa bu iş, öğretmenler yerine uzman kişilerce yapılmalı. (Görüşmeci: Ö3).

Denetimler arttırılmalı (Görüşmeci: T6).

Servislerin daha sık kontrol edilmesi. (Görüşmeci: T7).

Taşımali eğitimde taşıma merkezlerinden kaynaklı sorunların çözümüne yönelik olarak % 10,34 oranla “Paydaşlar arası işbirlikleri arttırılmalı” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Okul, aile ve taşıma yapacak kişiler koordinasyon içinde taşıma saatlerini belirlemeli. Kurallar kesin ve net olmalı. Öğrenci mağduriyetleri engellenmeli. (Görüşmeci: Y3).

Sabah derse başlama saati, çevre köylerden gelen taşımali öğrencilere göre ayarlanmalı. Dönem başında uyum eğitimi (oryantasyon) yapılmalı. Velilerle iletişim daha sıkı olmalı. Veliye kalırsa okula uğramaz. Telefon ile, whatsapp grupları ile, kermesler ile veliyle iletişim arttırılmalı. (Görüşmeci: Ö4).

Okuldan okula değişik sorunlar çıkabilir. Öğretmenle, okul yönetimiyle milli eğitimin iletişim halinde olup bu sorunları milli eğitimin anında yanıt vermesi, sorunun bir an önce giderilmesi hususunda çaba, gayret sarf etmeleri, taşımali gelen öğrencilerin yararına olacaktır. (Görüşmeci: Ö5).

Sorunların çözümüne yönelik olarak % 10,34 oranla “taşınan öğrenciler uyum eğitimine alınmalı” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Taşıma ilkokul 1. sınıftan itibaren yapılmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin uyum, disiplin ve eğitim anlamındaki farklılıkları daha aza indirilebilir. (Görüşmeci: Y5).

Çevre köylerden merkezi köye taşımali gelen öğrencilere uyum (oryantasyon) eğitimi yapılmalıdır. Taşıma sorumluluğu öğretmende olamamalıdır. Çünkü öğretmen bahçeden dışarı çıkmıyor. (Görüşmeci: Ö2).

Sene başında taşımali öğrencilere uyum eğitimi verilmeli. (Görüşmeci: T4).

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik olarak % 10,34 oranla “Sorun yaşamadığımdan önerim yok” şeklinde görüşe sahip olanlar, şunları söylemiştir:

Sorun olmadığı için çözüm önerisi de yok (Görüşmeci: Ö1).

Bir sorun olmadığı için çözüm önerim yok. (Görüşmeci: T11).

Sorun görmediğim için çözüm önerim yok. (Görüşmeci: T12).

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, toplanan verilerin ve yapılan çözümlerinin tartışılması ve tartışmalara paralel bir biçimde geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Denizli ili Tavas ilçesinde, 2015-2016 öğretim yılı ile 2020-2021 öğretim yılı karşılaştırıldığında, taşınan okul sayısı artmıştır, diğer bir deyişle öğrenci sayısı yetersiz olduğu için köy okullarının kapanmaları sürmektedir. Buna karşın taşınan öğrenci sayısı azalmıştır. Bunun nedeni, köyden kente göç ve doğum oranlarındaki düşüş olabilir. Merkezi konumdaki okul sayısı da azalmıştır. Ancak merkezi konumdaki okullarda çalışan öğretmen sayısı artmıştır. Bu durumun araştırılması, eğitim sistemimizin niteliği ve verimliliği açısından yararlı olacaktır.

Taşınmalı eğitim gerekli olup - olmadığına ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin en çok vurguladıkları, taşınmalı eğitimin “gerekli” olduğudur. Taşınmalı eğitim, gereksinimden doğmuştur ve gereklidir, sürdürülmelidir. Bunun yasal zemininin de zaten eğitim gereksinimlerinin karşılanması temeline dayandığı MEB (2014) belirtilmektedir. Bu çalışmanın bulguları ile Ağırkaya (2010) tarafından yapılan çalışmanın bulguları benzerdir. Taşınmalı eğitimin dünyada da ortaya çıkış nedeni, zaten bulgularla benzerlik göstermektedir (Baş, 2013).

Taşınmalı eğitimin ulaşım sürecinde yaşanan sorunların başında “araçların erken ya da geç gelip-gitme ve çocukların bekletilmesi” gelmektedir. Bunu, taşıma işini yapanların evraklarla ilgili sorumluluklarını tam ve zamanında yapmaması, maske, mesafe ve hijyen kurallarına uyulmaması ve araçta öğrenciler arasında sorunlar yaşanması izlemektedir. Bu sorunlar, eğitimin amaçlarına uygun yapılabilmesinde de etkili olabilecek sorunlar içerdiğinden gerekli önlemlerin alınması gerektiği düşünülmektedir. Karakütük (1998) tarafından yapılan çalışmada da eğitimin en iyi şekilde yapılması için devlet politikası gereği önlemler alınması gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle taşınmalı eğitimde yaşanan bu sorunlar ve Covid-19 salgını nedeniyle iyice zor durumda kalan taşıma ve yemek işi yapanların da işleri 2021-2022 öğretim yılında kolay görünmemektedir. Bu araştırmaya

katılanlar arasında, çok az da olsa ulaşım sürecinde herhangi bir sorun yaşanmadığını düşünenler de vardır.

Taşımali eğitimde ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik önerilerin başında “araçlar zamanında gelip-gitmeli, erken ya da geç olmamalı” gelmektedir. Bu öneriyi, şu öneriler izlemektedir: Denetimler arttırılmalı, sürücüler eğitilmeli, maske, mesafe ve hijyen koşulları sağlanmalı, her köyün taşıma aracı farklı olmalı, araç ve sürücüler sabit olmalı - değişmemeli, sürücülerin araçta yardımcısı olmalı. Bu önerilerin, ulaşımda yaşanan sorunların çözümüne yönelik olduğu ve uygulanması halinde taşımali eğitim sürecine katkı sağlayacak nitelikte olduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar, büyük oranda Çelik (2019) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına benzerdir. Nitekim Çelik (2019) şöyle demektedir: Taşıma araçlarının güvenirliliğinin denetimleri arttırılmalı, taşıma hizmeti veren kişiler eğitilmeli, taşıma merkezi olan okulların yöneticileri ve diğer çalışanları hizmet içi eğitime alınmalıdır.

Taşımali eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların başında “yemeklerin az ve yetersiz” olması gelmektedir. Bunu, yemeklerin kalitesiz olması, geç gelmesi, yemekhanelerin fiziksel ortamının yetersiz olması, menünün farklı olması ve öğrencilerin yemekleri beğenmemesi izlemektedir. Bu sorunlar, Ağırkaya (2010) ve İyibaş (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da ortaya konulmuştur. Diğer bir deyişle, her üç çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ülke genelinde benzer sorunlar sürmektedir.

Taşımali eğitimde öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözümlerine yönelik önerilerin başında “yemeklerin miktarlarının arttırılması” gelmektedir. Bunu şu öneriler izlemektedir: Yemek firmaları hizmet ve yemek kalitesini arttırmalı, yemekhane sıra düzeni sağlanmalı, yemekhaneler iyileştirilmeli, yemek ihale ve menülerinde öğrenciler söz sahibi olmalıdır. Bu önerilerin dikkate alınmasıyla, öğle yemeklerinde yaşanan sorunların çözülebileceği, ancak ihale ile verilen bu hizmetin bu koşullarda yemek şirketi bulup-bulamayacağı konusu düşündürücüdür.

Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan en büyük sorun “fiziksel, donanımsal ve personel yetersizliğidir”. Bunu uyum sorunları ve taşıma merkezlerinde çalışanların iş yükünün çok olması izlemektedir. Bu sorunlar, gerçekten de hemen hemen tüm okullarda yaşanan sorunlar olmakla birlikte 3-5 okulun sorunluluğunun verildiği taşıma merkezi olan okulların özellikle fiziksel, donanım ve personel eksikliklerinin giderilmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü öğrenci ve velilerin isteklerine yanıt veremeyen taşıma merkezi okullar, nitelikli eğitim verme konusunda da tartışmaların odağına gelebilmektedir.

Yaşanan bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin başında “taşıma merkezi olan okullar, fiziksel, donatım ve personel yönünden güçlendirilmeli” gelmektedir. Bu öneriyi şu öneriler izlemektedir: Denetlemeler arttırılmalı, taşıma merkezi olan okullarda çalışanlar emeklerinin karşılığını alabilmeli, paydaşlar arası işbirlikleri arttırılmalı ve taşınan öğrenciler uyum eğitimine alınmalı. Bu önerilerin dikkate alınmasıyla, sorunların büyük oranda çözüme kavuşacağı düşünülmekle birlikte zaman zaman sorunlar yaşanabileceği göz ardı edilmemelidir.

5.2. Öneriler

Taşınmalı eğitimin işlevsel olması, fırsat ve olanak eşitliğini sağlaması bakımından şu çalışmalar yapılabilir:

- Taşınmalı eğitimde kullanılan araçlar, sıkı bir biçimde yetkili kurumlarca denetlenmelidir.
- Taşınan öğrenciler, köylerinden zamanında alınmalı ve köylerine zamanında bırakılmalıdır.
- Araçların temiz ve düzenli olması sağlanmalıdır.
- Araç sürücülerinin yetiştirilmesi için zaman zaman eğitim verilmelidir.
- Yemeklerin miktarı, kalitesi ve sunumu artırılmalıdır. Menüler, kalori miktarı kadar öğrencilerin damak tadı göz önüne alınarak belirlenmelidir.
- Taşıma merkezi olan okullara, yeterli olanaklara sahip yemekhaneler yapılmalı ya da yemekhanesi uygun olan okullar taşıma merkezi olarak belirlenmelidir.
- Taşıma merkezi olan okulların yöneticilerine ve öğretmenlerine üstlendikleri hizmetin karşılığı olarak ekonomik iyileştirmeler (ücret, hizmet puanı, başarı belgesi, ödül vb) sağlanmalıdır.
- Taşıma merkezi olan okullara ek ödenek ve yardımlar sağlanmalı, okul eksikliklerini tamamlayarak işlevlerini eksiksiz yerine getirebilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ağırkaya, A. (2010). *Taşımali eğitim uygulamasında öğretmenler ve öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler*. Selçuklu Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Altunsaray, A. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulamasının değerlendirilmesi (Balıkesir örneği)*. Balıkesir Üniversitesi: Yüksek lisans Tezi.
- Anayasa (1982). Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi, (www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat), Erişim: 16.02.2022.
- Arı, A. (2003). Taşımali ilköğretim uygulaması (Uşak Örneği). *Gazi Eğitim Fakültesi dergisi*.(23) 1.
- Baş, G. (2013). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırılmalı Bir Çalışma. *Eğitim Bilimleri Dergisi*,1, 1.
- Bilek, E. ve Kale, M. (2012). Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşımali Eğitim Uygulaması. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (GUJGEF), 32(3).
- Cinoğlu, M. ve Öztürk, M. ve Demir, H. (2014). Birecik'te Taşımali Eğitim Uygulamalarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 211-229.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (1990). Grounded theory research: procedures, canons, and evaluative criteria. *Qualitative Sociology*, 13(1), 3-21.
- Çelik, F. (2019). *Taşımali eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Güçlü, N. ve Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Ahi Evran Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- İçişleri Bakanlığı, (2021). Türkiye mülki idare bölümleri envanteri. (www.e-icisleri.gov.tr). Erişim: 15.12.2021.
- Karakütük, M. (1996). *Taşımali ilköğretim uygulaması ve sorunları 'Sincan ilçesi örneği'*. Ankara Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Karasar, N. (2012) Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, A. ve Aksu, M. (2009). "Fırsat Ve Olanak Eşitliğinin Sağlanmasında Bir Adım Olarak Taşımali Eğitim". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 178-179.
- Kayhan, M. (2014). *Öğretmen ve Öğrencilerin Taşımali Eğitim Uygulamasına İlişkin Metaforlarının İncelenmesi*. Cumhuriyet Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.

- Küçük, A. (2010). *Taşımali ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Aksaray ili örneği)*. Selçuklu Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Küçükoğlu, A. (2001). İlköğretimde taşımali ilköğretim uygulamasına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. Erzurum Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşımali Eğitim (Bursa İli Örneği). *İlköğretim Online*, 5(2), 16-24.
- MEB (1973). Milli Eğitim Temel Yasası (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin) Erişim: 15.12.2021.
- MEB (2014). Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği (TYEY), (www.meb.gov.tr), Erişim: 19.12.2021. Resmi Gazete: 11 Eylül 2014 - 29116.
- Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (YSGY)(2021)*. Resmi Gazete, 31386, 05 Şubat 2021.
- MEB, Millî Eğitim İstatistikleri - Örgün Eğitim 2015-2016, (<http://sgb.meb.gov.tr>), Erişim: 24.05.2022.
- MEB, Millî Eğitim İstatistikleri - Örgün Eğitim 2019-2020, (<http://sgb.meb.gov.tr>), Erişim: 28.12.2021.
- MEB, Resmi İstatistikler, (<http://sgb.meb.gov.tr/resmi-istatistikler>). Erişim: 03.12.2021.
- Recepoğlu, E. (2006). *Taşımali ilköğretim uygulamasında taşıma merkezi olan ilköğretim okullarının sorunları: Çankırı, Karabük ve Kastamonu ili örneği*. Gazi Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Resmi Gazete. (2012). 'İlköğretim ve Eğitim Yasası ile Bazı Yasalarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasa, Resmi Gazete: 11.04.2012 - 28261. (www.resmigazete.gov.tr/eskiler), Erişim: 02.12.2021.
- Resmi Gazete. (2021), Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği(YSGY), (www.resmigazete.gov.tr/eskiler), Erişim: 03.12.2021.
- Şahban, B. (2016). Taşımali eğitim sistemine ilişkin veli görüşleri. Pamukkale Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Taşbaşı, A. (2011). *Taşımali eğitim ve toplumsal sorunlar*. Atatürk Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Taşdemir, M. (2010). *Taşımali eğitime ilişkin veli görüşleri: sorunlar ve öneriler (Şile ilçesi örneği)*. Yeditepe Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Tuzcu, G. (2021) *Eğitim Ekonomisi*, Pegem A Yayını, Ankara.

- UNICEF (2012), Okul Dışındaki Çocuklar Küresel Girişimi - Türkiye Ülke Raporu, Mart 2012. (www.unicef.org/turkey/raporlar), Erişim: 13.01.2022.
- Ülker, Y. (2009). *Taşınmalı İlköğretim uygulamasının genel durumu ve değerlendirilmesi il (Muğla ili örneği)*. Muğla Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Yalçın, K. (2006). *Yerleşik ve taşınmalı eğitim yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin toplumsallaşmasında beden eğitimi ve sporun önemi: Kütahya ili örneği*. Dumlupınar Üniversitesi: Yüksek Lisans Tezi.
- Yeşilyurt, M. Orak, S. Tozlu, N. Uçak, A. Sezer, D. (2007). İlköğretimde taşınmalı eğitim araştırması: Van ili örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Yıldırım, C. ve İyibaş, A. (2017) *Taşıma suyla değirmen döner mi ? Taşıma yoluyla eğitime erişim*. (eğitim yönetimi araştırmaları). Ankara: Pegem Akademi.
- Yurdabakan, İ. ve Tektaş, M. (2013). “Taşınmalı İlköğretim Öğrencilerinin Taşınmalı Eğitime İlişkin Görüşleri”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(3), 511-527.

EKLER

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-43440404
Konu : Anket Uygulama İzni

14/02/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 07.02.2022 tarihli ve 165223 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetim Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yusuf HAŞHAŞ, "Taşınabilir Eğitim Yaşayan Sorunlar ve Çözümlerine İlişkin Görüşler (Denizli İli Tavas İlçesi)" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarına İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli İli Tavas ilçesinde bulunan taşınabilir eğitim uygulaması yapan ilköğretim, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlere, yöneticilere ve öğrencilere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen mütacaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin İlgi yazılan ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okullarınca) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzni" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14/02/2022
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezenin Adresi: DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ob20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hu01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOC-V.H.K.İ / Sefa GELMİŞ-Sef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakosgu.meb.gov.tr> adresinden f97b-856b-3ccc-98c2-253d koda ile uyut edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.02.2022-E.168926

Ek-1
Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma, "Taşınmaz Eğitim Yaşanan Sorunlar ve Çözümlerine İlişkin Görüşler (Denizli İli - Tavas İlçesi)" adıyla, 14 Şubat 2022- 01 Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi; Taşınmaz Eğitim Uygulamasında Yaşanan Sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri bulmaktır.

Araştırma Uygulaması: Görüşme şeklindedir.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ve okul yönetiminin de izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılımı tamamen gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çocuğunuz çalışmaya katılmamakta özgürdür. Araştırma çocuğunuz için herhangi bir istenmeyen etki ya da risk taşımamaktadır. Çocuğunuzun katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz. Araştırmaya katılmama veya araştırmadan ayrılma durumunda öğrencilerin akademik başarıları, okul ve öğretmenleriyle olan ilişkileri etkilemeyecektir.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracı uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuzun hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Yusuf HAŞHAŞ

İletişim bilgileri : Kozlar Ortaokulu / Tavas 0541 874 1252

Velisi bulunduğum sınıfı numaralı öğrencisi
.....'ın yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.
(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

.....
İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.02.2022-E.168976

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, "Taşımali Eğitim Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşler (Denizli İli – Tavas İlçesi)" başlıklı bir araştırma çalışması olup taşımali eğitim uygulamasında yaşanan sorunlarını incelemek ve çözümü önerileri bulma amacını taşımaktadır. Çalışma, Yusuf HAŞHAŞ tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile taşımali eğitim uygulamasının gelişimine ışık tutulacaktır.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, nitel çalışma yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da başka bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Pamukkale Üniversitesi Eğitim Enstitüsünden Yusuf HAŞHAŞ'a (mail/tel) yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı : Yusuf HAŞHAŞ
Adres : Kozlar Ortaokulu Tavas/Denizli
İş Tel :0258 634 6600
Cep Tel :0541 874 1252

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.
(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.02.2022-E.168936

Taşınmalı Eğitime Yönelik Görüşme Formu

Görev unvanı: Müdür () Müdür Yardımcısı () Öğretmen () Öğrenci ()

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Yaş:

Çalıştığınız / okuduğunuz kademe: İlkokul () Ortaokul () Lise ()

1. Taşınmalı eğitimin gerekliliğine yönelik görüşleriniz nelerdir?

10.20/11.50
3236

2. Taşınmalı eğitimde ulaşım hizmetlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3.02.2022

3. Ulaşımında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

4. Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleriniz nelerdir?

5. Öğle yemeğinde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

6. Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin görüşleriniz nelerdir?

7. Taşıma merkezi olan okullardan kaynaklanan sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

NOT: Bu sorular araştırmacı Yusuf HAŞHAŞ tarafından hazırlanmış olup hiçbir yerden hazır olarak alınmamıştır.

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler	
Adı	Yusuf
Soyadı	HAŞHAŞ
Doğum Yeri ve Tarihi	MALATYA 04.10.1984
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve Telefonu	Yaka Mah. Vali Recep YAZICIOĞLU Cad. No:53 Davulcu Apt. Kat :3 Daire :3 Tavas / DENİZLİ . 05418741252
Eğitim	
İlkokul	Gazi Osman Paşa İlkokulu / Sivas - Merkez
Ortaokul	Selçuk Ortaokulu / Sivas - Merkez
Lise	Sümer Lisesi / Malatya - Merkez
Yükseköğretim (Lisans)	İnönü Üniversitesi-Eğitim Fakültesi- Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü
Yabancı Dil	
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	---
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2008-2012	Bodrum-MUĞLA Gölköy Ahmet Naci COŞKONOĞLU İlköğretim Okulu /Fen Bilgisi Öğretmeni
2012-2015	Beyağaç-DENİZLİ Sazak Ortaokulu/Fen Bilgisi Öğretmeni
2015- Halen Görevde	TAVAS-DENİZLİ Kozlar Ortaokulu / Müdür Yardımcısı